

Jalostuksen tavoiteohjelma

**päivitys
2022-2026**

Italianvinttikoiria

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 22.5.2015
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 19.7.2015
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 8.11.2016
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta on hyväksynyt päivityksen 21.9.2021

Sisällys

1. YHTEENVETO.....	4
2. RODUN TAUSTA.....	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	9
4. RODUN NYKYTILANNE.....	10
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	10
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	10
4.1.2 Jalostuspohja.....	12
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa.....	20
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	20
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	21
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	21
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	21
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	21
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	21
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	23
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	26
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	26
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	27
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	27
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	32
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	38
4.3.4 Lisääntyminen.....	39
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	39
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	40
4.4. Ulkomuoto.....	40
4.4.1 Rotumääritelmä.....	40
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset.....	42
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus.....	44
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista.....	44
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	45
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	45

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	48
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	50
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	50
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	51
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	53
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	53
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	55
7. LÄHTEET	56
8. LIITTEET.....	57

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Tämä dokumentti liitteineen muodostaa Suomen Italiaanot ja Cirnecot (SIC) ry:n laatiman italianvinttikoiran jalostuksen tavoiteohjelman (JTO). JTO:n tavoitteena on tarjota tietoa italianvinttikoiran jalostuksellisesta tilanteesta sekä tukea kasvattajien tekemää työtä rodun kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja perinnöllisen monimuotoisuuden eteen.

Italianvinttikoiraa on historialtaan ikivanha, siro ja tyylikäs lyhytkarvainen koira. Rodun kotimaa on Italia, vaikkakin italianvinttikoiran ensimmäinen rotumääritelmä kirjoitettiin Isossa-Britanniassa 1900-luvun alussa.

Rodun käyttötarkoitus

FCI:n (Federation Cynologique Internationale, kansainvälinen kennelliitto) rotumääritelmän mukaan italianvinttikoiran käyttötarkoitus on kilpajuoksija, mutta suurin osa näistä pienistä juoksijoista on seurakoiria. Italianvinttikoiraa soveltuu kuitenkin hyvin vinttikoirien rata – ja maastajuoksukilpailuihin.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Rodunomaisen sekä seurakoiraksi soveltuvan luonteen vaaliminen.	Karsitaan jalostuksesta yksilöt, joilla esiintyy arkuutta. Myös aggressiiviset koirat karsitaan jalostuksesta.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Terveystiedon edistäminen. Luuston vahvuuden tulee olla sellainen, että italianvinttikoiralla ei ole riskiä luiden murtumiseen ja katkeamiseen.	Italianvinttikoirien PEVISA edellyttää molempien vanhempien silmä- ja polvitarkastusta. Suositellaan vain terveiden koirien käyttämistä jalostukseen. Tästä poikkeuksena lasiaisen rappeuma, jonka osuus rodussa on suuri. Suositetaan vahvaluustoisten koirien käyttöä jalostuksessa.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Elinvoimaisen italianvinttikoiran säilyttäminen.	Käytetään jalostukseen uroksia, jotka ovat halukkaita parittelemaan ja narttuja, jotka selviytyvät vaivatta synnytyksistä ja hoitavat hyvin pentueitaan.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Terveen ja toimivan rakenteen ylläpitäminen, alkuperäisen rotutyypin säilyttäminen.	Jalostusvalinnoissa suositetaan oikeaa rotutyypin edustavia ja jalostussuositukset täyttäviä yksilöitä.

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Säilytetään terve rakenne sekä rata- ja maastajuoksuominaisuudet.	Pyritään siihen, etteivät käyttö- ja näyttelylinjat eriydy. Jalostukseen käytettävillä koirilla suositellaan olevan näyttöä juoksutaipumuksista.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Geneettisen monimuotoisuuden turvaaminen.	Käytetään jalostukseen koiria eri suvuista ja vältetään yksilöiden liikakäyttöä. Uusitaan yhdistelmiä vain erittäin painavista syistä. Teetetään geenitestejä, joilla varmistetaan monimuotoisuuden toteutuminen. Ulkomaisten, keskenään eri sukuisten koirien käyttöä suositetaan.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Italianvinttikoiria koskee Kennelliiton rotukohtainen perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma PEVISA, joka on voimassa 1.7.2018-31.12.2021. Pentueen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla voimassa oleva polvitutkimuslausunto sekä silmätarkastuslausunto. Silmätarkastuslausunto on voimassa 12 kk. Ulkomaalaisia uroksia koskee poikkeuslupa eikä niiltä vaadita silmä- tai polvitutkimustuloksia, mikä antaa mahdollisuuden käyttää ulkomaista urosta, vaikka se ei täyttäisi tietyjä rodulle määriteltyjä PEVISA-ehtoja. Tämä poikkeuslupa koskee 1.1.2016 alkaen tapahtuvissa astutuksissa korkeintaan kahta pentuetta/urossa.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Italianvinttikoiria lienee ollut olemassa jo esihistoriallisena aikana, ja rodun ensimmäisenä tunnettuna kasvattajana pidetään Egyptin kuningatarta, Kleopatraa. Italianvinttikoiria kulkeutui Eurooppaan todennäköisesti Julius Caesarin mukana. 1800-luvun loppuun asti italianvinttikoirat olivat vain ylhäisön lemmikkejä, ja niiden kasvattaminen oli hyvin vähäistä. Italianvinttikoiria omistivat mm. Englannin Kaarle I ja Fredrik Suuri, jolla oli noin 80 italianvinttikoiraa. Rotua on kuvattu monien aatelisten muotokuvissa varsinkin renessanssin aikana. Italianvinttikoiria kasvatti erityisesti Italian aatelisto ja siksi Italiaa pidetään maana, jossa rotu on kehitetty. Sen vuoksi rodun kotimaaksi merkittiin Italia ja nimeksi vakiintui italianvinttikoiria, vaikka Englannin Kennelklubi oli ensimmäinen maa, joka laati rodulle rotumääritelmän. FCI:n perustamista seuraavina vuosikymmeninä italianvinttikoiria kuului kääpiökoiraryhmään, ja vasta 1960-luvulla se siirrettiin osaksi vinttikoiraryhmää (FCI ryhmä 10). Italianvinttikoirat kuuluvat edelleen kääpiökoiraryhmään FCI:n ulkopuolisissa kennelmaissa Englannissa ja Yhdysvalloissa.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Rotu on säilynyt lähes muuttumattomana läpi vuosisatojen. Renessanssin ajan maalauksesta irrotettu italianvinttikoiria voisi aivan hyvin mennä tämän päivän näyttelykehään ja tulla siellä palkituksi. Italianvinttikoiran päätarkoitus lienee ollut kautta aikojen olla seurakoirana hovien naisille, mutta mitä ilmeisimmin se on päässyt naisten mukaan metsästysretkillekin, kun miehet metsästäivät isojen koiriensa avulla.

1800-1900-lukujen vaihteessa rodun säkäkorkeus pieneni ja rotuun tuli nykyisin ei-toivottuja piirteitä, kuten pyöreä kallo-osa. Osaksi syynä oli kyseinen historian ajanjakso, La Belle Epoque, jolloin varsinkin aatelisnaiset katsoivat, että mitä pienempi vinttikoiria, sitä parempi. Rotuun sekoitettiin ilmeisesti muita kääpiökoiria koon pienentämiseksi.

Englannin Kennelklubi hyväksyi toisenkin pienen vinttikoirarodun, whippetin, vuonna 1891. Silloin haluttiin tehdä selvä ero italianvinttikoiran ja whippetin välillä. Whippetin synty vaikutti myös toiseen, vähintäänkin yhtä tärkeään asiaan: väriytykseen. FCI:n rotumääritelmä muutettiin niin, että ainoastaan yksiväriset italianvinttikoirat hyväksyttiin. Huomattavaa on, että rodun ensimmäisen rotumääritelmän kirjoittanut maa, Iso-Britannia, ei ole koskaan muuttanut väriä koskevaa rotumääritelmän kohtaa, vaan kaikenväriset koirat ovat sallittuja lukuun ottamatta brindleä ja black & tan -väritystä. Myös Yhdysvalloissa ja Australiassa on valkoinen väri sallittu rodulla.

Rodun alkutaipaleesta Italiassa on vain hyvin vähän kirjallista tietoa, mutta ensimmäisenä rodun isänä pidetään 1800/1900-lukujen taitteessa kasvatuksensa aloittanutta Count Emilio Cavallinia, jonka kasvattamia koiria löytyy jokaisen nykyitalianvinttikoiran taustalta. Cavallini etsi ympäri Eurooppaa useita italianvinttikoiria ja toi niitä Italiaan mm. Saksasta ja Ranskasta. Saksassa rodun kasvatusta oli jo vakiintunut ennen ensimmäistä maailmansotaa ja siellä tärkeimmät ja suurimmat kasvattajat olivat Amalle Pommer (kennel Vom Westerberg, 1902) ja Rudolf Wilke (kennel Von Der Otsee, 1922).

Cavallinin lisäksi tunnetuimmat ja rotuun vaikuttaneet kasvattajat olivat Italiassa Giulia Ajò Montecuccoli degli Erri (kennel "Peltrengo" 1930), Paola Cotta Ramusino (kennel "Rocca Petrella" 1955), Elena & Maria Davico di Fruttengo (kennel "Salabò" 1950), Irmgard Bianchi Muller (kennel "San Siro" 1950), Antonio de' Buzzaccarini (kennel "Selvazzano" 1951), Celestino Frigerio (kennel "Solcio" 1950) and Maria Luisa Incontri Lotteringhi della Stufa (kennel "Calcione" 1953).

Italian rotukerho perustettiin 1956, jonka jälkeen hyväksyttiin FCI:n ensimmäinen rotumääritelmä.

Lähes kaikkien nykyitalianvinttikoirien taustalta löytyy myös itävaltalaisen Pia Pflegerin (kennel Springinsfeld) koiria, joita vietiin ympäri maailmaa 1930-1970-luvuilla. Hän kasvatti tuona aikana miltei 400 koiraa. Springinsfeld - koirien myötä rotu sai todistetusti myös whippetin verta sukutauluihinsa, sillä ensimmäisessä Springinsfeld-pentueessa oli yhteensä 5 whippettiä viidessä sukupolvessa. Kyseinen pentue on kaikkien Springinsfeld - italianvinttikoirien taustalla ja täten miltei kaikkien nykyisten italianvinttikoirien taustalla.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Italianvinttikoiran luomiseen on käytetty eri lähteiden mukaan mm. whippettiä ja manchesterinterrieriä sekä mahdollisesti muita kääpiökoiria.

Eri linjat

Geneettisesti italianvinttikoirapopulaatiot eroavat melko paljon toisistaan FCI-maissa, Britanniassa ja Pohjois-Amerikassa. Tämä johtuu maantieteellisen sijainnin lisäksi myös näiden maiden eri rotumääritelmistä. Iso-Britanniassa ja Pohjois-Amerikassa hyväksytään italianvinttikoirilla myös valkoinen väri, ja koirien tyyppi erityisesti Pohjois-Amerikassa on hieman erilainen verrattuna FCI-maiden italianvinttikoiriin.

Italianvinttikoiria ei ole jakautunut käyttö- ja näyttölinjoihin. Saman koiran kanssa voidaan harrastaa

menestyksekkäästi niin näyttelyitä kuin vinttikoirien juoksukilpailuja.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Suomeen ensimmäiset italianvinttikoirat saapuivat 1910-luvulla, mutta seuraavat italianvinttikoirat rekisteröitiin vasta 1960-luvulla Suomeen. Tähän päivään mennessä on Suomeen rekisteröity yli 1900 italianvinttikoiraa. Rodun vuosittaiset rekisteröintimäärät pysyttelivät pitkään alle 10 yksilön, ja vasta 1990-luvun loppupuolella ja 2000-luvun alkuvuosina päästiin vuosittaisiin 30-50 koiran rekisteröintimääriin Suomessa (kaavio 1). Vuonna 2013 rekisteröitiin 132 italianvinttikoiraa, mikä on rodun kaikkien aikojen rekisteröintiennätys. Tämän jälkeen vuosittaiset rekisteröintimäärät vuosina 2014-2020 ovat olleet 70 - 96 koiraa.

KAAVIO 1 Italianvinttikoirien rekisteröintien kehitys Suomessa 1962-2020

Helsingin Vinttikoirakerhon 30-vuotisjuhlavuosikirjan mukaan rodun kasvatustyö sai alkunsa Ruotsista ja Itävallasta tuoduista italianvinttikoirista 1960-luvulla. Näistä koirista parhaiten näyttelyissä menestyi Bonanzas Joc, josta tuli rodun ensimmäinen kansainvälinen valio maassamme. Ensimmäinen italianvinttikoirapentue syntyi vuonna 1965 Helle Heikinaron Hellen-kenneliin. Isänä oli Quintus il Vento ja emänä Sobers Raffica. Hellen kennelissä syntyi yhteensä neljä pentuetta, joissa kaikissa oli samat vanhemmat. Näistä pennuista vain yksi jatkoi tätä linjaa, joka tyrehtyi vuonna 1995 syntyneeseen pentueeseen. Vuosina 1966 ja 1967 syntyi Astrid Granqvistin Spaghetti's -kenneliin kaksi pentuetta, molemmat yhdistelmästä Bonanzas Joc – Bonanzas Klaressa. Valitettavasti Jocin ja Klaressan pentuja ei käytetty siitokseen.

70-luvulla Suomeen tuotiin kaikkiaan 22 italianvinttikoiraa, joista kaikki tulivat Ruotsista. 70-luvun merkittävimmät kasvattajat olivat Arvo Rönköharju (ei kennelnimeä) sekä Sisko Malinen (Mini-Vintin).

Rönkönharju aloitti kasvatustyönsä ruotsintuonnilla Barsaja's Cella vuonna 1974. Hän kasvatti yhteensä hieman alle 10 pentuetta ja näiden pentueiden vaikutus populaatioon loppui 80-luvulla.

Rodun kannalta merkittävin tuonti tapahtui vuonna 1972, kun Sisko Malinen toi Ruotsista nartun Sobers Indiran, josta tuli rodun toinen kansainvälinen muotovalio Suomessa sekä samalla Mini-Vintin – kennelin kantanarttu. Indiralla oli viidessä pentueessa jälkeläisiä yhteensä kahdeksan, joista Mini-Vintin Yllätys jatkoi sukua ja se oli isänä Mini-Vintin Oberonille. Oberonilla oli yhteensä kuusi pentuetta Suomessa ja yksi Ruotsissa. Näistä pennuista erityisesti Sobers Petholalla, Vilpertin Gesnerialla, Taikatytön Hurmurilla sekä Taikatytön Hulivilillä on ollut merkittävä osuus suomalaisen italianvinttikoirakannan kehittämisessä. Oberonin Ruotsissa asunut tytär Sobers Piranza löytyy tätä nykyä hyvin monen nykyitalianvinttikoiran sukutaulusta maailmanlaajuisesti.

80-luvulla Suomessa syntyi yhteensä 25 pentuetta ja 48 pentua. Keskimääräinen pentuekoko oli vain 1,9. Koiria tuotiin 15 Ruotsista, kolme Australiasta sekä yksi Saksasta. Merkillepantavaa oli se, että tuonneista lähes kaikkia koiria, 17 koiraa, käytettiin jalostukseen. Vanhin aktiivisista nykyisistä italianvinttikoirakasvattajista on Päivikki Lindberg, kennel Vilpertin. Hän aloitti kasvatustyönsä 1980 yhdistelmällä Sobers Firello – Marosa. 80-luvun puolivälissä Suomeen tuotiin Australiasta kolme koiraa; Minaken Marksman, Minaken Marksgirl sekä Minaken Stormkeeper; joista kaikilla oli merkityksellinen vaikutus populaatioon 80- ja 90-luvuilla. Tuula Syvänperä aloitti Taikatytön kennelin kasvatustyönsä vuonna 1986 ruotsintuonti Sobers Clarionella, isänä Minaken Marksman. Hänen toinen pentueensa oli yhdistelmästä Sobers Firello – Minaken Stormkeeper. Näistä koirista polveutuvat kaikki Taikatytön – kennelin kasvatit.

Teija ja Jaana Urpelainen toivat vuonna 1987 Ruotsista jo edellämainitun Sobers Petholan, josta tuli rodun ensimmäinen Suomessa asuva maailmanvoittaja –italianvinttikoiria. Tällä koiralla he aloittivat Necku-kennelin kasvatustyönsä. Lisäksi Urpelaiset toivat vuonna 1989 Saksasta uroksen Moskito della Casetta Puccin sekä 90-luvulla USA:sta nartut Winsapphire Marquisen, Tekoneva's Felician, sekä Sweetfire Serenade D'Rohanin, USA:sta uroksen Candlewood's Necku Oh'Bluen ja Ruotsista uroksen Sobers Bravurin. Näillä koirilla on ollut suuri merkitys italianvinttikoirakantaan 1990-luvulla. 90-luvulla italianvinttikoiria tuotiin Suomeen myös Ranskasta, Italiasta, Hollannista ja Tanskasta.

1990-luvulla eri maista tuotujen koirien jalostuskäyttö sai aikaan ulkonäöllisesti hieman erityyppisiä koiria, jotka kaikki kuitenkin olivat tasoltaan hyviä. Mm. Yhdysvalloissa, Australiassa ja Isossa-Britanniassa noudatetaan kyseisten maiden omia rotumääritelmiä, jotka poikkeavat hieman FCI:n rotumääritelmästä.

2000-luvulla italianvinttikoiria on tuotu Suomeen runsaasti: mm. Ruotsista, Norjasta, Virosta, Latviasta, Saksasta, Ranskasta, Tšekistä, Venäjältä, Italiasta, Isosta-Britanniasta ja Yhdysvalloista. Italianvinttikoiria on viety Suomesta ainakin Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan, Viroon, Latviaan, Puolaan, Saksaan, Hollantiin, Italiaan, Belgiaan, Ranskaan, Japaniin, Venäjälle, Isoon-Britanniaan, Australiaan ja Yhdysvaltoihin.

1990-luvulla rekisteröintimäärät olivat vielä verrattain pieniä ja 2000-luvulle siirryttäessä rotu alkoi hieman kasvattaa suosiotaan. Italianvinttikoirille perustettiin oma yhdistys yhdessä etnankoiria – harrastajien kanssa vuonna 1999. 2000-luvulle siirryttäessä päädyttiin tilanteeseen, jossa suurin osa italianvinttikoirien kasvattajista oli aloittanut kasvatustyönsä vasta kyseisellä vuosituohannella.

Vuonna 2013 aktiivisia (kahden vuoden sisällä pentue) italianvinttikoirakasvattajia, jotka olivat kasvattaneet 10 vuotta tai kauemmin, oli vain viisi kasvattajaa 26 kasvattajasta. Vuonna 2017 aktiivisia kasvattajia (kahden vuoden sisällä pentue) oli 21 kappaletta, näistä yli 10 vuotta kasvattaneita oli vain viisi kasvattajaa. Vuonna 2020 aktiivisia kasvattajia (kahden vuoden sisällä pentue) oli 24 kappaletta, näistä yli 10 vuotta kasvattaneita oli jopa 13 kasvattajaa.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Italianvinttikoirien rotujärjestö on Suomen Vinttikoiraliitto ry (SVKL). Etnankoirien ja italianvinttikoirien yhteinen rotuyhdistys Suomen Italiaanot ja Cirnecot ry (SIC) perustettiin marraskuussa 1999.

Yhdistyksellä oli 11 perustajajäsentä ja se hyväksyttiin SKL:n, H-S kennelpiiriin sekä SVKL:n jäseneksi vuonna 2000. SIC ry:stä tuli rotuyhdistys (ent. rotua harrastava yhdistys) vuonna 2020.

SIC ry on sitoutunut toiminnassaan noudattamaan SKL:n ohjeita rotuyhdistysten tehtävistä. SIC ry:n tarkoituksena on toimia italianvinttikoiria- ja etnankoiraharrastajien ja -kasvattajien yhdyssiteenä sekä edistää näiden rotujen harrastus- ja kasvatustoimintaa lisäämällä rotutietoutta.

Yhdistyksen toiminnasta vastaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuusi jäsentä. Yhdistyksellä on yhdistyslain mukaisesti kaksi yleiskokousta; syyskokous on vaalikokous ja kevätkokous on tilikokous. Yhdistyksen hallitus valitsee yhdistyksen toimihenkilöt ja toimikunnat (jalostus-, juoksu-, näyttely-, harrastus- ja sponsoritoimikunnat). Viestintää yhdistys hoitaa sosiaalisessa mediassa, verkkosivuillaan ja julkaisemalla sähköistä Kiitäjät-uutiskirjettä.

SIC ry on järjestänyt vuosittain Club Show'n, joka on italianvinttikoirien ja etnankoirien epävirallinen erikoisnäyttely.

Yhdistyksen statuksen noustua rotuyhdistykseksi järjestetään ensimmäinen virallinen etnankoirien ja italianvinttikoirien erikoisnäyttely vuonna 2022.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Jäsenmäärä on kehittynyt vuosien mittaan hiljalleen. Ensimmäisenä täytenä kalenterivuotena, vuonna 2000, varsinaisia jäseniä oli 67 ja perhejäseniä 18 kpl. Vuonna 2006 jäseniä oli hieman yli 100, kun taas vuoden 2010 lopulla oli jo 175 jäsentä. Vuonna 2020 jäseniä oli 218.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Suomen Italiaanot ja Cirnecot ry auttaa Suomen Vinttikoiraliittoa italianvinttikoirien jalostuksen ohjaamisessa ja ulkomuototuomareiden koulutuksessa. Yhdistyksen sisällä asioita valmistelee, tilastoi ja ohjaa hallituksen alainen jalostustoimikunta. Hallitus valitsee jalostustoimikunnan, joka koostuu kuudesta jäsenestä sekä toimikunnan vetäjästä. Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu yhdistyksen rotujen terveys- ja luonnekyselyn laatiminen ja sen analysointi säännöllisin väliajoin, pentuvälityssuositusten tarkkailu ja niiden mahdolliset muutosehdotukset, jalostustarkastusten järjestäminen, Pevisa-ohjelman ylläpito ja anominen sekä yhdistyksen rotujen jalostuksen tavoiteohjelmien työstö. Lisäksi jalostustoimikunta antaa pyydettyä neuvoja jalostukseen liittyvissä asioissa.

LIITE 1: Jalostustoimikunnan ohjesääntö

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Rekisteröintimäärät Suomessa

Suomen italianvinttikoirapopulaatio on yhä pieni, vaikka rekisteröintien määrä on kasvanut. Tällä hetkellä Suomessa arvioidaan olevan 600-700 italianvinttikoiraa. Norjassa rodun populaatio on Suomen tasolla, Ruotsissa rekisteröidään vuosittain Suomea enemmän italianvinttikoiria. Rodun kotimaassa Italiassa arvioidaan olevan tällä hetkellä n. 1500 italianvinttikoiraa.

Suomessa on vuodesta 1960 lähtien rekisteröity yhteensä noin 1900 italianvinttikoiraa. Rodun vuosittaiset rekisteröintimäärät pysyttelivät pitkään alle 10 yksilön, ja vasta 1990-luvun loppupuolella ja 2000-luvun alkuvuosina päästiin vuosittaisiin 30–50 koiran rekisteröintimääriin ja vuonna 2013 rekisteröitiin 132 italianvinttikoiraa, joista 128 oli Suomessa kasvatettuja pentuja. Tämä on rodun rekisteröintiennätys Suomessa.

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pennut (kotimaiset)	72	64	68	86	64	64	67	128	80	57
Tuonnit	14	7	11	10	10	9	3	4	22	14
Rekisteröinnit yht.	86	71	79	96	74	73	70	132	102	71
Pentueet	24	19	20	25	19	19	17	33	20	16
Pentuekoko	3,0	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,9	3,9	4,0	3,6
Kasvattajat	16	14	14	17	15	13	12	24	15	12
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	21	16	18	21	16	17	16	25	16	15
- kotimaiset	13	8	8	6	5	10	8	10	7	7
- tuonnit	5	5	3	6	3	3	5	9	5	3
- ulkomaiset	3	3	7	9	8	4	3	6	4	5
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 2 kk	4 v 11 kk	4 v 11 kk	5 v 5 kk	5 v	3 v 9 kk	4 v 6 kk	4 v 4 kk	3 v 6 kk	2 v 8 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	24	19	20	25	18	19	17	33	19	16
- kotimaiset	16	13	12	20	12	15	11	22	12	10
- tuonnit	8	6	8	5	6	4	6	11	7	6
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v	4 v 5 kk	4 v 5 kk	4 v 2 kk	4 v	3 v 8 kk	3 v 7 kk	3 v 10 kk	3 v 4 kk	3 v 5 kk
Isoisät	38	29	30	39	31	32	28	49	33	26
Isoäidit	37	31	33	40	31	33	29	51	32	26
Sukusiitosprosentti	1,72 %	0,80 %	0,81 %	1,10 %	0,64 %	0,98 %	2,22 %	0,61 %	1,69 %	1,26 %

TAULUKKO 1 Vuositilasto – rekisteröinnit 2011–2020

Edellä olevassa taulukossa (taulukko 1) on esitetty rekisteröinnit vuosina 2011–2020, jalostukseen käytetyt koirat ja niiden keskimääräinen jalostuskäytön ikä sekä keskimääräinen sukusiitosprosentti.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoirien lukumäärä on pysynyt viimeisen 10 vuoden melko tasaisena keskimäärin 8-10 tuontikoirassa vuosittain. Vuosina 2011, 2012, 2018 ja 2020 Suomessa rekisteröitiin yli 10 ulkomailta kasvatettua koiraa ja vuonna 2012 jopa 22 kappaletta. Nämä olivat kuitenkin erityisen aktiivisia vuosia tuontikoirien rekisteröinnin kannalta ja tuontikoirien määrän voidaan olettaa tulevinakin vuosina pysyvän noin 10 koirassa/vuosi. Viime vuosien aikana koiria on tuotu mm. Ranskasta, Ruotsista,

Puolasta, Tsekeistä, Italiasta ja Venäjältä. Vuosien 2011-2020 aikana tuoduista koirista 47 % on käytetty jalostukseen.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Korkeimmillaan urosten jalostuskäytön keski-ikä on taulukossa kuvatulla ajanjaksolla ollut vuonna 2017, jolloin keski-ikä oli 5 v 5 kk. Tuolloin jalostukseen käytettiin 21 eri urosta. Alhaisin keski-ikä oli vuonna 2011, jolloin keski-ikä oli 2 v 8 kk. Sinä vuonna jalostukseen käytettiin vain 15:ta eri urosta. Narttujen keski-ikä on pysynyt 3 v 4 kk ja 4 v 5kk välillä. Sekä urosten että narttujen keski-ikä on pysynyt tarkastellulla aikavälillä tasaisena. Italianvinttikoirilla tavataan sairauksia, jotka puhkeavat vasta keski-ikässä. Sen vuoksi olisi suositeltavaa käyttää varttuneita uroksia jalostukseen ja välttää nuorten koirien liiallista jalostuskäyttöä.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään läheisempää sukua kuin serkukset. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

(lähde: MMT Katariina Mäki, Suomen Kennelliitto)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Italianvinttikoirien sukusiitosaste on pysynyt alhaisella tasolla viime vuosikymmenen ajan. Sukusiitosaste on pysynyt keskimääräisesti varsin matalana 0,80-1,72 %:n välillä, mikä on hyvä trendi. Vuoden 2014 keskimääräistä sukusiitosprosenttia nostaa yksi sisarusparitus (taulukko 1). Kennelliiton jalostustietojärjestelmän sukusiitosaste muilla, kuin kotimaisilla roduilla on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Sukusiitoksen kehittymissuunta on kuitenkin tärkeä.

4.1.2 Jalostuspohja

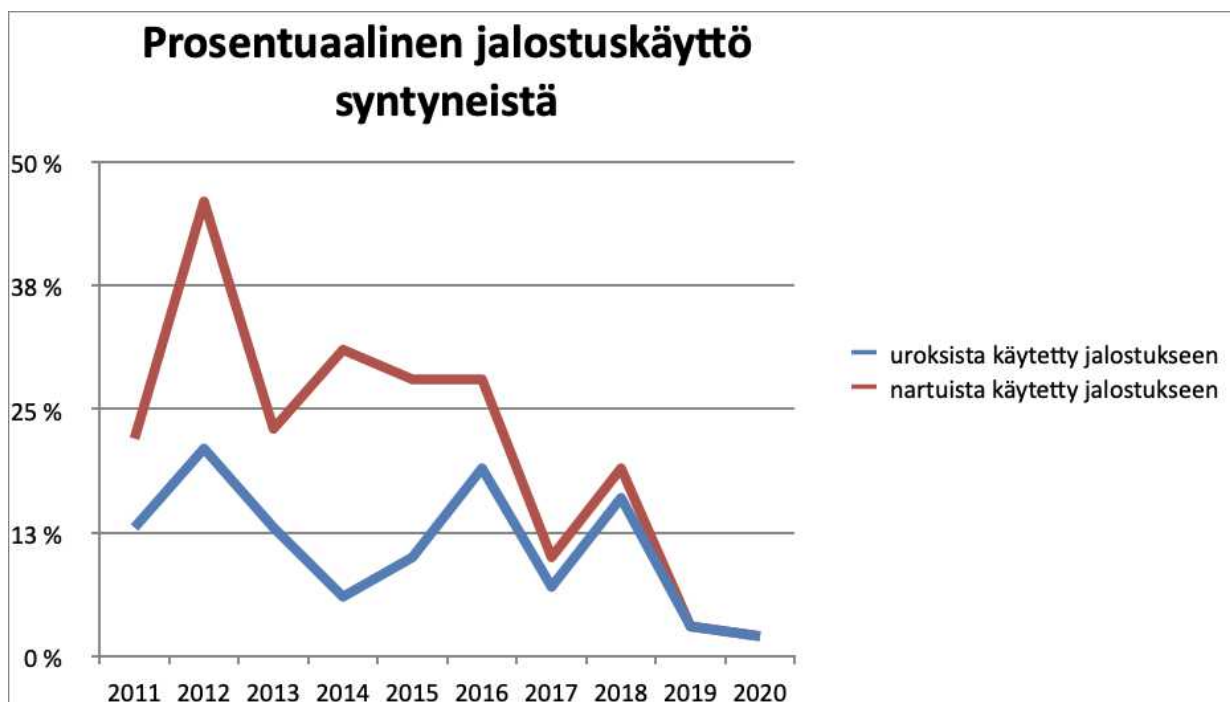
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Per vuosi										
- pentueet	24	19	20	25	19	19	17	33	20	16
- jalostukseen käytetyt eri urokset	21	16	18	21	16	17	16	25	16	15
- jalostukseen käytetyt eri nartut	24	19	20	25	18	19	17	33	19	16
- isät/emät	0,88	0,84	0,90	0,84	0,89	0,89	0,94	0,76	0,84	0,94
- tehollinen populaatio	31 (65 %)	24 (63 %)	26 (65 %)	31 (62 %)	23 (61 %)	24 (63 %)	22 (65 %)	40 (61 %)	24 (60 %)	21 (66 %)
- uroksista käytetty jalostukseen	2 %	3 %	16 %	7 %	19 %	10 %	6 %	13 %	21 %	7 %
- nartuista käytetty jalostukseen	2 %	3 %	19 %	10 %	28 %	28 %	31 %	23 %	46 %	22 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	88	83	83	80	88	89	86	90	78	76
- jalostukseen käytetyt eri urokset	55	51	57	55	60	56	54	55	47	47
- jalostukseen käytetyt eri nartut	67	65	62	62	68	66	59	66	63	58
- isät/emät	0,82	0,78	0,92	0,89	0,88	0,85	0,92	0,83	0,75	0,81
- tehollinen populaatio	83 (47 %)	79 (48 %)	80 (48 %)	79 (49 %)	87 (49 %)	83 (47 %)	76 (44 %)	82 (46 %)	75 (48 %)	72 (47 %)
- uroksista käytetty jalostukseen	7 %	11 %	13 %	10 %	13 %	14 %	13 %	15 %	18 %	17 %
- nartuista käytetty jalostukseen	8 %	16 %	21 %	24 %	27 %	32 %	30 %	30 %	36 %	34 %

TAULUKKO 2. Jalostuspohja vuosina 2011–2020 per sukupolvi (4 vuotta)

Italianvinttikoirien relatiivinen tehollinen populaatio on pysynyt vuosien 2011-2020 aikana lähes samana, vaikka populaation koko onkin kasvanut tänä aikana (taulukko 2).

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Kuten kaaviosta 2 voi nähdä, on jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä pennuista pysynyt verrattain samalla tasolla vuosina 2011-2018. Lisäksi jalostukseen käytettyjen koirien osuus nousee vielä viimeisimpien vuosien osalta, koska koirat ovat toistaiseksi nuoria eivätkä ole vielä ehtineet lisääntyä. Mahdollisimman montaa eri isää ja emää tulisi käyttää jalostukseen, jotta geenipooli pystyttäisiin pitämään mahdollisimman suurena.

Prosenttilukujen laskiessa on jalostukseen käytettyjen yksilöiden määrä noussut syntyneiden pentueiden ja rekisteröityjen koirien määrän noustessa. Pentueiden ja pentujen määrän noustessa nopeasti koirien prosentuaalinen jalostuskäyttö laskee samanaikaisesti lähes yhtä nopeasti.

Kennelliiton jalostusstrategian mukaisessa ideaalitulanteessa valitaan jalostukseen koirat sen 50%:n joukosta, johon voidaan laskea paremmat jalostusyksilöt. Tämä ei ole italianvinttikoirissa lähelläkään toteutumista vaan luku on laskenut radikaalisti viimeisen 12 vuoden aikana. Mahdollisia syitä prosenttiluvun radikaalille laskulle ovat lisääntynyt tietoisuus sairauksista ja määrättyjen linjojen karsiminen.

Isät/emät -luku

Isät/emät-suhde on laskettu jakamalla jalostukseen käytettyjen urosten määrä jalostukseen käytettyjen narttujen määrällä. Mitä lähempänä tämä suhde on 1,00 sitä useampia uroksia on käytettyjen narttujen määrään verrattuna ja sitä parempi tilanne on rodun monimuotoisuuden kannalta. Jos esimerkiksi viittä urosta on käytetty kymmenelle nartulle, on suhde $5/10 = 0,5$.

Italianvinttikoirissa isät/emät -suhde vuosina 2011-2020 on vaihdellut lukujen 0,75 ja 0,92 välillä, ollen kuitenkin kahdeksana vuotena yli 0,80 ja kahtena vuotena yli 0,90. Luku on pysynyt suhteellisen tasaisena, mutta kuitenkin aavistuksen alhaisena verrattuna aikavälille 2006-2010 jolloin luvut olivat 0,91 ja 0,95 välillä. Ihanne olisi, että suhde olisi lähemmäs 1,00. Vuosina 2017-2020 isät/emät suhde on ollut lukujen 0,84 ja 0,90 välillä.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koira. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Jos rodun tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geenimuotoja niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä mahdollisimman useaa eri koiraa jalostukseen ja huolehtimalla, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

(lähde: MMT Katariina Mäki, Suomen Kennelliitto)

Rodun tehollinen populaatiokoko

Vaikka italianvinttikoirien kohdalla koirien jalostuskäytön prosentuaalinen osuus on pienentynyt, on rodun tehollinen populaatiokoko noussut vuosina 2002–2013 alhaisesta 29:sta (sukupolvi 1999–2002) parhaimmillaan lukemaan 87 (sukupolvi 2013–2016).

Suomessa rodun tilanne näyttää olevan se, että mitä enemmän pentueita syntyy, sitä suurempi tehollinen populaatiokoko on. Tässä tilanteessa tehollisen populaatiokoon suurentamiseksi ei tarvita määräyksiä jalostukseen käytettävien urosten tai narttujen jälkeläisten enimmäismääristä, varsinkaan koska ns. matadorijalostusta ei rodussa ainakaan viime vuosina ole esiintynyt. Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön liiallista jalostuskäyttöä. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Kasvattajat ovat tuoneet runsaasti koiria ulkomailta ja käyneet ulkomailla astuttamassa narttujaan, mikä kasvattaa tehollista populaatiokokoa.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Taulukosta 3 käy ilmi vuosien 2011–2020 aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta sekä niiden pentueiden määrät ja jälkeläiset toisessa polvessa.

#	Uros	Tilastointialkane					Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Syntymävuosi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumul at %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	KENZO DU CHIEN D'EBÈNE* (Fiefoerniek's Feel The Groove - Givenchy Du Chien D'Ebène)	2011	5	23	3,07 %	3 %	6	24	5	23
2	YLLADIAN OURAGAN (Bell Canto - Dervisch Dial L For Love)	2006	6	20	2,67 %	6 %	6	23	8	26
3	SEMPER AGILIS AMADEO-FILIPPO* (Adelchi Tommaso - Grisabella De Valverde Santo)	2010	5	20	2,67 %	8 %	9	37	5	20
4	DRAGONHUNTER FOREVER AND FOR EVER* (Ronaldo - Dragonhunter Sironas Sky)	2011	5	17	2,27 %	11 %	4	12	6	18
5	SKOGSVILLE'S I AIN'T NO NICE GUY* (Skogsville's Shut Out The Light - Skogsville's Dancing In The Dark)	2010	4	16	2,13 %	13 %	4	14	4	16
6	NORTHGATE'S GIORGIO ARMANI (Exess Fonzi - Dervisch A Diamond At Northgate)	2008	4	16	2,13 %	15 %	2	6	4	16
7	DARK LEGEND'S HYPER HYPER* (Dark Legend's Ufo - Dark Legend's Last Unicorn)	2010	3	15	2,00 %	17 %	1	2	3	15
8	NORTHGATE'S MIDNIGHT FANTASY (Taikatyön Elosalama - Northgate's Envy Me)	2011	3	15	2,00 %	19 %	4	19	3	15
9	TARUMETSÄN KIITÄVÄ SATUSOTURI (Jakaranda Ezio - Tarumetsän Pieni Lämpöinen)	2014	5	15	2,00 %	21 %	0	0	5	15
10	GOD SAVE THE QUEEN DE MAGISTRIS* (Fall In Show De Magistris - Estrelitah De Korrantoh)	2011	3	14	1,87 %	23 %	3	7	3	14
11	YLLADIAN L'AMOUR BLEU (Brin D'Amour Du Domaine De Chanteloup - Dervisch Dial L For Love)	2009	4	13	1,73 %	25 %	2	6	4	13
12	CALIMERO DE LA ROCHE HUE* (Tanga Des Pitchoun Diables - Victoria De La Roche Hue)	2007	4	12	1,60 %	26 %	13	31	6	20
13	TARUMETSÄN RAKAS PIKKU KIITÄJÄ (Northgate's Cool Water - Tarumetsän Pieni Lämpöinen)	2012	3	12	1,60 %	28 %	3	10	4	14
14	TULIJÄRVEN GABRIEL (Tulijärven Leevi - Skogsville's Friday Night Blues)	2009	3	12	1,60 %	29 %	0	0	3	12
15	YLLADIAN OPAL WIND (Calimero De La Roche Hue - Dervisch Dial L For Love)	2008	3	11	1,47 %	31 %	11	40	5	18
16	NECKU WOW FACTOR (Necku Karate Kid - Necku Bet In Time)	2013	4	11	1,47 %	32 %	1	4	5	18
17	NECKU DARKDAYS BRITENITES (Skogsville's I Ain't No Nice Guy - Revenda)	2012	3	11	1,47 %	34 %	0	0	3	11
18	GALA DU VAL DE CLAVERNAU* (Brin D'Amour Du Domaine De Chanteloup - Au Diable L'Avarice Du Merle Blanc)	2011	3	11	1,47 %	35 %	2	10	3	11
19	E'CHARLY DES PRINCES DE KAZAN* (Vivaldi Des Princes De Kazan - Walishbury Theodora)	2009	2	11	1,47 %	37 %	4	14	2	11
20	JAKARANDA EZIO (Py's Belmondo - Elegantin Jalokoralli)	2006	2	11	1,47 %	38 %	15	47	2	11

TAULUKKO 3. Vuosien 2011-2020 aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta. Ulkomailla kasvatetut koirat on merkitty tähdellä (). Saman koiran esiintyminen kaksi kertaa taulukossa on merkitty värein. (lähde: KoiraNet)*

Vuoden 2011-2020 tilastointijakson aikana on käytetty yhteensä 115 eri urosta jalostukseen. Näistä uroksista 29 koiraa on tuottanut 50% ajanjakson pennuista. Tällä ajanjaksolla ei ole esiintynyt ns. matadorijalostusta, vaikkakin käytetyimmät urokset ja nartut ylittävät juuri suositellun pentumäärän per sukupolvi. Uroksissa eniten jälkeläisiä on Kenzo Du Chien D'Ebènellä (23 jälkeläistä). 20 eniten käytetystä uroksesta 9 on tuonteja.

Käytettyjen koirien vaikutus populaatioon on riippuvainen siitä, kuinka monta niiden jälkeläistä käytetään edelleen jalostukseen, vaikka koiralla ei olisikaan itsellään merkittävää määrää jälkeläisiä. Toisen polven jälkeläisiä on runsaasti seuraavilla uroksilla: Semper Agilis Amadeo- Filippo (37), Jakaranda Ezio (47), 29. käytetyin uros Pikkuneidin Tarzan (35), 40. käytetyin uros Taikatytön Elosalama (37) sekä 88. käytetyin uros Be Bop Du Domaine De Chanteloup (37). Nämä koirat edustavat keskenään eri sukulinjoja. Toisen polven jälkeläisiä on myös runsaasti Ylladian Opal Windillä (40) ja Calimero De La Roche Huella (31). Nämä koirat ovat sukua toisilleen: Ylladian Opal Wind on Calimero De La Roche Huen poika.

#	Narttu	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Synty mävuo si	Pent ueita	Pe ntu ja	%- osuus	Pentue ita	Pent uja	Pentue ita	Pentuj a
1	TULIJÄRVEN GITTE (Tulijärven Leevi - Skogsville's Friday Night Blues)	2009	4	27	3,60 %	10	39	4	27
2	YLLADIAN CE'NEDRA (Ylladian Opal Wind - Biscotti Michaela)	2010	5	18	2,40 %	5	20	5	18
3	KURNOUS BRENNÄ (Pikkuneidin Tarzan - Tulijärven Gitte)	2012	3	18	2,40 %	4	17	3	18
4	MIOCARON ENGEL CRÉMANT (Semper Agilis Amadeo-Filippo - Miocaron Donna Juanita)	2012	3	18	2,40 %	4	11	3	18
5	TARUMETSÄN PIENI LÄMPÖINEN (Pumpkin Istvan - Tarumetsän Unen Untuvaa)	2008	3	17	2,27 %	21	62	3	17
6	ELEDI GRACE ISABELLA INES* (Eledi Elmo Of Devils Pigeons - Eledi Grace Velvet)	2013	4	16	2,13 %	3	11	4	16
7	BISCOTTI MICHAELA* (Strippoker's Schöne Blaue Donau - Sasha)	2008	5	15	2,00 %	9	32	5	15
8	YLLADIAN ELETTRA (Bell Canto - Dervisch Dial L For Love)	2006	2	14	1,87 %	1	7	3	20
9	PIKKUNEIDIN DONATELLA DIAMELLA (Semper Agilis Amadeo-Filippo - Vanesse Feritte Bugsy)	2012	4	14	1,87 %	3	8	4	14
10	GOURMANDISE DU VAL DE CLAVERNAU* (Brin D'Amour Du Domaine De Chanteloup - Au Diable L'Avarice Du Merle Blanc)	2011	3	13	1,73 %	1	4	3	13
11	TARUMETSÄN PILVIPUMPULIA (Pikkuneidin Timi Nero - Tarumetsän Unen Untuvaa)	2009	2	12	1,60 %	2	6	2	12
12	MUST BE LUMINA DU DOMAINE DE CHANTELOUP* (Py's Kesell - Ines Top Model Du Domaine De Chanteloup)	2016	3	12	1,60 %	1	6	3	12
13	TARUMETSÄN KIRIN JÄLKEEN VOITTO (Jakaranda Ezio - Tarumetsän Pieni Lämpöinen)	2014	3	11	1,47 %	1	3	3	11
14	TUULENTAVOITTELIJAN VALENTINA (Pikkuneidin Timi Nero - Tarumetsän Pikkumusta)	2009	3	11	1,47 %	2	7	3	11
15	EDEN DU JARDIN D'HELIOS* (Dzeus Du Moulin De L'Archat - Dune Des Lou Anges Du Sael)	2009	3	11	1,47 %	4	15	3	11
16	MIOCARON DONNA JUANITA (Talkatytön Elosalama - Orsolina)	2009	2	11	1,47 %	4	21	2	11
17	VANESSE FERITTE BUGSY* (Gil-Galad Gil-Endor - Dew Silver Bugsy)	2009	3	10	1,33 %	5	16	3	10
18	YLLADIAN POEMS ABOUT ROME (Golden Dream Du Domaine De Chanteloup - Biscotti Michaela)	2012	3	9	1,20 %	3	11	4	14
19	IOSONO TIFFANY (Northgate's Midnight Fantasy - Iosono Fiamma)	2013	2	9	1,20 %	0	0	2	9
20	ACIRE ATTRACTIVE (Necku E-Male - Necku Iosono Venezia)	2010	2	9	1,20 %	3	8	2	9

TAULUKKO 4. Vuosien 2011-2020 aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua. Ulkomailla kasvatetut koirat on merkitty tähdellä (). Saman koiran esiintyminen kaksi kertaa taulukossa on merkitty värein. (lähde: KoiraNet)*

Taulukosta 4 käy ilmi vuosien 2011-2020 aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua sekä niiden pentueiden määrät ja jälkeläiset toisessa polvessa. Tilastointiaikana on käytetty yhteensä 135 narttua jalostukseen. Nartuissa merkittävä määrä jälkeläisiä on Tulijärven Gittellä (27).

Toisen polven jälkeläisiä on runsaasti seuraavilla nartuilla: käytetyin narttu Tulijärven Gitte (39), 5. käytetyin narttu Tarumetsän Pieni Lämpöinen (62) ja 7. käytetyin narttu Biscotti Michaela (32). Tulijärven Gitten tytär on 3. käytetyin narttu Kurnous Brenna, jolla on 17 toisen polven jälkeläistä. Tarumetsän Pieni Lämpöinen tytär on 13. käytetyin narttu Tarumetsän Kirin Jälkeen Voitto. Biscotti Michaelan tytär Ylladian Ce'Nedra on 2. käytetyin narttu (20 toisen polven jälkeläistä). 18. käytetyin narttu Ylladian Poems About Rome (11 toisen polven jälkeläistä) on myös Biscotti Michaelan tytär. Kiitettävä määrä toisen polven jälkeläisiä on myös 16. käytetyimmällä nartulla Miocaron Donna Juanita. Sen tytär on 4. käytetyin narttu Miocaron Engel Crémant (11 toisen polven jälkeläistä).

Jalostuskoirien käyttömäärät

Geneettisen pullonkaulan estämiseksi suositellaan, että yksittäisen koiran jälkeläisten osuus ei ylitä 5 %:a koirasukupolven kannasta koko eliniän aikana. Yhdeksi koirasukupolveksi voidaan laskea neljä vuotta.

Esimerkiksi koirasukupolvi 2011-2014 aikana syntyi yhteensä 332 italianvinttikoiraa. Täten yhdellä koiralla saisi olla korkeintaan 16 jälkeläistä kyseisen sukupolven aikana.

Jälkeläissuositus on kuitenkin riippuvainen koko populaation rekisteröintimäärästä, minkä vuoksi se muuttuu koirasukupolvittain. Taulukkoon 6 on merkitty kaikki urokset, joiden pentuemäärä ylittää 5 %:n suosituksen per sukupolvi. Sama uros voi toistua taulukossa useampaan kertaan.

Taulukosta 5 käy ilmi, että vuosina 2011-2020 vain kaksi urosta ylittänyt 5 %:n suositeltavan jälkeläismäärän per sukupolvi. Koirat ovat Semper Agilis Amadeo-Filippo ja Kenzo Du Chien D'Ebène.

Koirasukupolvi	Koiran nimi	Pentueet	Pentujen määrä	% sukupolven pennuista
2011-2014	SEMPER AGILIS AMADEO-FILIPPO	4	17	5,12 %
2012-2015	SEMPER AGILIS AMADEO-FILIPPO	5	20	5,90 %
2013-2016	KENZO DU CHIEN D'EBÈNE	4	18	5,57 %
2014-2017	KENZO DU CHIEN D'EBÈNE	4	18	6,41 %
2015-2018	KENZO DU CHIEN D'EBÈNE	3	18	6,38 %
2016-2019	KENZO DU CHIEN D'EBÈNE	3	18	6,38 %

TAULUKKO 5. Urokset, joiden jälkeläismäärä ylittää suositellut 5 % koirasukupolven rekisteröintimäärästä.

Taulukossa 6 käy ilmi nartut, joilla on ollut jälkeläisiä yli 5 %:n suositellun rajan per koirasukupolvi. Näitä narttuja on yhteensä viisi kappaletta.

Koirasukupolvi	Koiran nimi	Pentueet	Pentujen määrä	% sukupolven pennuista
2011-2014	TARUMETSÄN PIENI LÄMPÖINEN	3	17	5,12 %
2012-2015	TULIJÄRVEN GITTE	3	22	6,49 %
2013-2016	TULIJÄRVEN GITTE	3	21	6,50%
2013-2016	KURNOUS BRENNÄ	3	18	5,57 %
2014-2017	KURNOUS BRENNÄ	3	18	6,41 %
2015-2018	MIOCARON ENGEL CRÉMANT	3	18	6,38 %
2016-2019	ELEDI GRACE ISABELLA INES	4	16	5,67 %

TAULUKKO 6. Nartut, joiden jälkeläismäärä ylittää suositellut 5 % koirasukupolven rekisteröintimäärästä.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Narttu Tarumetsän Unen Untuvaa löytyy joidenkin vuosina 2011-2020 käytetyimpien koirien takaa. Se on seuraavien koirien emä: Tarumetsän Pieni Lämpöinen (5. eniten jalostukseen käytetty narttu), Tarumetsän Pilvipumpulia (11. eniten jalostukseen käytetty narttu); isoäiti: Tarumetsän Kirin Jälkeen Voitto (13. eniten jalostukseen käytetty narttu), Tarumetsän Kiitävä Satusoturi (9. eniten jalostukseen käytetty uros), Tarumetsän Rakas Pikku Kiitäjä (13. eniten jalostukseen käytetty uros).

Narttu Dervisch Dial L For Love on Ylladian Elettran (8. eniten jalostukseen käytetty narttu), Ylladian Ouraganin (2. eniten jalostukseen käytetty uros), Ylladian L'Amour Bleun (11. eniten jalostukseen käytetty uros), ja Ylladian Opal Windin (15. eniten jalostukseen käytetty uros) emä. Ylladian L'Amour Bleu, Ylladian Opal Wind ja Ylladian Ouragan ovat kaikki puolisisaruksia. Ylladian Elettra ja Ylladian Ouragan ovat täyssisaruksia.

Ylladian L'Amour Bleun isä Brin D'Amour Du Domaine De Chanteloup on myös seuraavien sisarusten isä: Gourmandise Du Val De Clavernau (10. eniten jalostukseen käytetty narttu) ja Gala Du Val De Clavernau (18. eniten jalostukseen käytetty uros).

Uros Tulijärven Leevi löytyy seuraavien käytetyimpien koirien takaa: isä sisaruksille Tulijärven Gitte (1. eniten jalostukseen käytetty narttu) ja Tulijärven Gabriel (14. eniten jalostukseen käytetty uros); isoisä Kurnous Brenna (3. eniten jalostukseen käytetty narttu).

Kolmanneksi eniten jalostukseen käytetty uros Semper Agilis Amadeo-Filippo on seuraavien koirien isä: Miocaron Engel Crémant (4. eniten jalostukseen käytetty narttu) ja Pikkuneidin Donatella Diamella (9. eniten jalostukseen käytetty narttu); isoisä: Pikkuneidin Little Miss Perfect (28. eniten jalostukseen käytetty narttu).

Uros Taikatyön Elosalama (40. eniten jalostukseen käytetty uros) on seuraavien koirien isä: Miocaron Donna Juanita (16. eniten jalostukseen käytetty narttu), Northgate's Midnight Fantasy (8. eniten jalostukseen käytetty uros); isoisä: Miocaron Engel Crémant (4. eniten jalostukseen käytetty narttu), Iosono Tiffany (19. eniten jalostukseen käytetty narttu).

Biscotti Michaelan (7. eniten jalostukseen käytetty narttu) kaksi tytärtä eri pentueista ovat 2. eniten jalostukseen käytetty narttu Ylladian Ce'Nedra ja 18. eniten jalostukseen käytetty narttu Ylladian Poems About Rome.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Maailmanlaajuisesti rotu on yleisin USA:ssa. Euroopassa suurimmat italianvinttikoiramaat ovat rodun kotimaa Italia, Ranska ja Iso-Britannia. Pohjoismaissa eniten italianvinttikoiria rekisteröidään Ruotsissa. Rodun kasvattajat tekevät erityisesti Euroopan sisällä paljon yhteistyötä, mikä on johtanut siihen, että eri Euroopan maissa on käytössä jokseenkin samoja sukulinjoja. Pohjois-Amerikan, Iso-Britannian sekä Manner-Euroopan populaatio eroavat geneettisesti hieman toisistaan, vaikkakin tuontia ja vientiä esiintyy harvakseltaan mantereiden välillä. Rodulla on FCI-maissa, Iso-Britanniassa ja Amerikan kennelliitossa (AKC) eri rotumääritelmät, mikä todennäköisesti vaikuttaa FCI-maiden, Iso-Britannian ja AKC:n väliseen tuontiin ja koirien jalostuskäyttöön.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Italianvinttikoiran rekisteröinnit ovat pysyneet suurin piirtein samalla tasolla viimeiset kymmenen vuotta. Rekisteröintimäärät ovat olleet 70-96. Poikkeuksena vuosi 2013, jolloin rekisteröitiin ennätysmäärä italianvinttikoiria (128).

EU:n rajojen aukeamisen myötä koirien tuonti ja vienti on helpottunut, mikä näkyy myös eri maiden linjojen sekoittumisessa.

Italianvinttikoirien populaatiot voidaan jakaa erillisiin Pohjois-Amerikan, Iso-Britannian ja Australian sekä Manner-Euroopan populaatioihin. Linjojen sekoittaminen on kuitenkin jokseenkin harvinaista, vaikkakin esimerkiksi Suomen 80- ja 90-luvulla syntyneet pentueet olivat vahvasti australialais- ja amerikkalaislinjaisia eurooppalaisten linjojen lisäksi. Populaatioiden sisäiset linjat ovat sekoittuneet toisiinsa, mutta edelleen rodussa esiintyy erillisiä kasvattajien omia linjoja eri maissa.

Urosten keskimääräinen jalostukseen käyttöikä on vaihdellut viimeisen kymmenen vuoden aikana 2 v 8 kk iän ja 5 v 5 kk iän välillä (taulukko 2). Nartuilla keskimääräisen jalostukseen käyttöiän vaihtelu on ollut 3 v 5 kk ja 4 v 5kk välillä. Vaihtelulla ei tunnu olevan tiettyä trendiä.

Rodun sukusiitosaste on pysynyt kohtalaisen matalana vuosien 2011-2020 aikana (taulukko 1), mikä kertoo kasvattajien valveutuneisuudesta monimuotoisuutta kohtaan. Rodun sukusiitosastetta laskiessa on käytetty KoiraNettiä, jossa sukusiitosasteet on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, minkä vuoksi prosentti saattaa olla aliarvio todellisesta tilanteesta.

Italianvinttikoirien rodun tehollinen populaatiokokoo on pysynyt tasaisena vuosien 2011-2020 välillä. Luku on pysynyt 72:n ja 87:n välillä.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

EU:n rajojen aukeamisen myötä koirien tuonti ja vienti on helpottunut, mikä näkyy myös eri maiden linjojen sekoittumisessa. Erityisesti Euroopassa hyvin harvassa maassa pääosa kannasta on enää ns. vanhaa kyseisen maan sukulinjaa. Lähes kaikilla Euroopan maiden kasvattajilla on samat yleisimmät linjat käytössä. Uhkana on, että vanhat vähemmän käytetyt linjat katoavat kokonaan.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Italianvinttikoiria koskee Kennelliiton rotukohtainen perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma PEVISA, joka on voimassa 1.7.2018-31.12.2021. Pentueen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla voimassa oleva polvitutkimuslausunto sekä silmätarkastuslausunto. Silmätarkastuslausunto on voimassa 12 kk. Ulkomaalaisia uroksia koskee poikkeuslupa eikä niiltä vaadita silmä- tai polvitutkimustuloksia, mikä antaa mahdollisuuden käyttää ulkomaista urosta, vaikka

se ei täyttäisi tiettyjä rodulle määriteltyjä PEVISA-ehtoja. Tämä poikkeuslupa koskee 1.1.2016 alkaen tapahtuvissa astutuksissa korkeintaan kahta pentuetta/urossa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

FCI:n luokitus: RYHMÄ 10 Vinttikoirat
Alaryhmä 3 lyhytkarvaiset vinttikoirat

FCI:n 17.12.2015 hyväksymässä ja Suomen Kennelliiton 29.11.2016 kääntämässä rotumääritelmässä kuvataan italianvinttikoiran luonnetta seuraavanlaisesti: "Eloisa, lempeä ja mukautuvainen."

Hylkäävät virheet ovat vihaisuus ja liiallinen arkuus sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

Rotumääritelmän mukaan italianvinttikoiran käyttötarkoitus on kilpajuoksija. Käyttökoetulosta ei vaadita.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Italianvinttikoirat on rotumääritelmän mukaan käyttötarkoitukseltaan kilpajuoksija, mutta tosiasiasa rotu on seurakoiran asemassa. Rodulla on pieni joukko innokkaita vinttikoirien rata- ja maastojuoksu harrastajia, mutta toistaiseksi rotu ei ole jakautunut erillisiin näyttely- tai käyttölinjoihin. Näyttelyissä erinomaisesti menestynyt italianvinttikoirat voi pärjätä peräti maailmanmestaruustasolla juoksukilpailuissa.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Italianvinttikoirien PEVISA:ssa ei ole mainintaa luonteesta tai käyttäytymisestä.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Vuosittain rekisteröidyistä italianvinttikoirista luonnetestin tai MH-luonnekuvauksen suorittaa muutama koira. Vuosina 2011-2020 luonnetestattuja italianvinttikoiria on KoiranNetin tilastojen mukaan Suomessa 15 kpl ja samalla ajanjaksolla MH-luonnekuvattuja 4.

Kaikki MH-luonnekuvatut italianvinttikoirat ovat suorittaneet testin (taulukko 6). Kokeiden vähyyden vuoksi yksilöiden tuloksia on vaikea vertailla vielä keskenään, ja testattujen koirien testitulokset eroavat toisistaan. Ihanneprofiili voidaan laatia esimerkiksi niin, että osioiden tuloksista karsitaan pois ne ominaisuudet, jotka ovat rodulle epätyypillisiä tai ei-toivottuja. Toivottavaa olisi, että useampi italianvinttikoirat kävisi luonnetestissä ja/tai MH-luonnekuvauksessa, jotta kokonaiskuva luonteesta suhteessa testiin saataisiin muodostettua.

Koodi	1	2	3	4	5		3	2	1	-1	-2	-3
1a	-	25,00 %	25,00 %	50,00 %	-	Toimintakyky	-	-	80,0 %	20,0 %	-	-
1b	-	25,00 %	50,00 %	25,00 %	-	Terävyys	6,7 %	-	93,3 %	-	-	-
1c	25,00 %	-	50,00 %	25,00 %	-	Puolustushalu	13,3 %	-	53,3 %	33,3 %	-	-
2a	75,00 %	25,00 %	-	-	-	Taisteluhalu	-	33,3 %	-	33,3 %	26,7 %	6,7 %
2b	-	100,00 %	-	-	-	Hermorakenne	-	6,7 %	86,7 %	6,7 %	-	-
2c	100,00 %	-	-	-	-	Temperamentti	46,7 %	20,0 %	26,7 %	6,7 %	-	-
3a1	25,00 %	25,00 %	25,00 %	-	25,00 %	Kovuus	13,3 %	-	80,0 %	-	6,7 %	-
3b1	50,00 %	25,00 %		25,00 %	-	Luoksepäästävyys	46,7 %	46,7 %	0,0 %	6,7 %	-	-
3a2	25,00 %	25,00 %	25,00 %	-	25,00 %		+++	++	+	-	--	
3b2	50,00 %	25,00 %	-	-	25,00 %	Laukauspelottomuus	80,0 %	20,0 %	-	-	-	
4	-	-	75,00 %	25,00 %	-							
5a	-	50,00 %	50,00 %	-	-							
5b	100,00 %	-	-	-	-							
5c	75,00 %	-	25	-	-							
5d	75,00 %	25,00 %	-	-	-							
5e	75,00 %	-	-	25	-							
6a	-	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %							
6b	75,00 %	25,00 %	-	-	-							
6c	75,00 %	-	25,00 %	-	-							
6d	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %	-							
6e	75,00 %	25,00 %	-	-	-							
7a	-	-	50,00 %	-	50,00 %							
7b	25,00 %	50,00 %	-	-	25,00 %							
7c	25,00 %	-	25,00 %	50,00 %	-							
7d	75,00 %	25,00 %	-	-	-							
8a	25,00 %	75,00 %	-	-	-							
8b	-	25,00 %	50,00 %	25,00 %	-							
8c	-	50,00 %	50,00 %	-	-							
8d	50,00 %	-	-	-	50,00 %							
8e	25,00 %	-	-	75,00 %	-							
9a	50,00 %	25,00 %	25,00 %	-	-							
9b	50,00 %	25,00 %	25,00 %	-	-							
10	-	-	-	-	100,00 %							

Yllä vasemmalla: TAULUKKO 6. Suomessa MH-kuvattujen italianvinttikoirien pistehajonta

Yllä oikealla: TAULUKKO 7. Italianvinttikoirien luonnetestitulosten pistehajonta

Luonnetestien perusteella italianvinttikoiran toimintakyky on kohtuullinen. Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan (lähde: Kennelliitto). 93,3% testatuista italianvinttikoirista osoittavat uhkaavassa tilanteessa pientä terävyyttä ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua. Suurimmalla osalla puolustushalun tulos on pieni (53,3%) tai haluton (33,3%). Taisteluhalu-osion tuloksissa rodun sisällä esiintyy laajempaa hajontaa: Tulokset ovat tasaisesti jakautuneet kohtuullisen (33,3%), pienen (33,3%) ja riittämättömän (26,7%) välillä. Hermorakenteeltaan italianvinttikoirat ovat hieman rauhattomia. Suurin osa testatuista italianvinttikoirista ovat temperamentiltaan vilkkaita (46,7%) tai erittäin vilkkaita (26,7%) ja hieman pehmeitä (80%). Luoksepäästävyys suhteen italianvinttikoirat ovat yleensä joko luoksepäästäviä ja avoimia (46,7%) tai luoksepäästäviä ja hieman pidättyväisiä (46,7%). 80% testatuista italianvinttikoirista ovat laukausvarmoja.

Kannattaa kuitenkin huomioida, että otoskoko on pieni ja sen vuoksi tarkkaa italianvinttikoirakantaa koskevaa tyyppitystä ei voi tehdä, joten tulokset ovat vain suuntaa antavia.

Jalostustarkastus

Toistaiseksi italianvinttikoirille ei olla järjestetty virallisia jalostustarkastuksia.

Näyttelyt

Viime vuosina näyttelyissä on muutamia yksilöitä hylätty arkuuden vuoksi. Näyttelyarvosteluiden kuvauksien perusteella suurin osa tuomareista kuitenkin palkitsee näyttelykehässä arkoja italianvinttikoiria. Arkoja koiria ei tulisi palkita. Kuitenkin varsinkin nuoret ja kokemattomat italianvinttikoirat voivat antaa ujon vaikutelman.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Eri maiden populaatioiden luonteista ei ole saatavilla tutkimustietoa.

Sukupuolten väliset erot

Italianvinttikoirien luonteessa ei ole merkittäviä eroja sukupuolten välillä.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Historiansa aikana italianvinttikoiria on käytetty enimmäkseen seurakoirana, mutta koira on saanut seurata mukana metsästysretkille.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Tämän päivän italianvinttikoiran tulisi olla rotumääritelmässä mainitun käyttötarkoituksensa eli kilpajuoksijan mukainen, mutta ennen kaikkea hyväluonteinen lemmikki. Myös näyttelyt ovat kuuluneet aina italianvinttikoirien harrastuksiin. Nykyään italianvinttikoiria on lähes yksinomaan seurakoiria niin kotimaassaan Italiassa kuin kaikissa muissakin maissa. Italianvinttikoirilla ei ole koskaan harrastettu metsästystä Suomessa. Sen sijaan käyttöominaisuuksia on harjoitettu juoksuradoilla ja maastajuoksuissa. Toisin kuin useat muut vinttikoirarodut, italianvinttikoiria ei ole jakautunut näyttely- ja käyttölinjaisiin yksilöihin. Rodun monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tämä on hyvä asia.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Suomalaiset italianvinttikoirat ovat saavuttaneet menestystä kansainvälisissä arvokilpailuissa.

2002	Necku Yes Yes Yes	uros
	Ratajuoksun Maailmanmestaruus	
2003	Necku Yes Yes Yes	uros
	Ratajuoksun Maailmanmestaruus	
2004	Necku Best Bet Yet	uros

2008	Ratajuoksun Maailmanmestaruus Soltar's Fleur-De-Lis	narttu
2009	Maastajuoksun Euroopanmestaruus Soltar's Fleur-De-Lis	narttu
2010	Ratajuoksun Euroopanmestaruus Soltar's Fleu-De-Lis	narttu
2011	Maastajuoksun Euroopanmestaruus Tarumetsän Pienet Jäljet	narttu
2014	Ratajuoksun Euroopanmestaruus Kurnous Balam Agab	narttu
2015	Ratajuoksun Maailmanmestaruus Kurnous Balam Agab	narttu
2016	Ratajuoksun Euroopanmestaruus Kurnous Balam Agab	narttu
2016	Ratajuoksun Maailmanmestaruus Tarumetsän Kipinöitä Tuuleen	narttu
	Maastajuoksun Euroopanmestaruus	

Necku Yes Yes Yes saavutti ensimmäisenä suomalaisena italianvinttikoirana kansainvälisen käyttövalion arvon 2007, (vahvistettu 27.2.2008). Vuosina 2011-2020 seitsemän koiraa on saavuttanut joko kansainvälisen käyttövalion (C.I.C.) tai kansainvälisen muoto- ja käyttövalion (C.I.B.P.) arvon. Lisäksi suomalaisilla italianvinttikoirilla on eri vuosilta lukuisia sijoituksia sijoille 2 - 6.

Kokeet

Italianvinttikoiria pystyy saavuttamaan MVA, KVA-VIR, KVA-VIC -titteleitä. Käyttövalioaika Helsingissä, Tampereella ja Virpiniemessä on 280 m matkalla 24,0 s ja 350 m matkalla 30,0 s. Turussa se on 280 m matkalla 24,5 s. Näyttelyissä italianvinttikoiria voi kilpailla käyttöluokassa, jos sillä on voimassaoleva kilpailukirja sekä sijoitus kahdessa kansainvälisessä kilpailussa (CACIL) parhaaseen puolikkaaseen osallistujamäärästä. Maastajuoksukilpailuissa koiran on täytynyt saavuttaa vähintään 2/3 enimmäispistemäärästä. Kilpailutulosten välillä tulee olla vähintään yksi vuosi ja yksi päivä. Kansallisissa näyttelyissä käyttöluokkaan voi osallistua edellisen lisäksi myös kotimaisen käyttövalion arvon saavuttaneet koirat.

Käyttökokeeseen osallistuneiden koirien lukumäärät ovat pysyneet verrattain samana. Ratajuoksussa trendi näyttää hieman lisäystä. Maastajuoksussa yksilömäärät ovat pysyneet keskimäärin samalla tasolla. Huomionarvoista on vuoden 2020 osallistumisten vähyys covid19 - pandemiasta johtuen.

	Rata	Maasto
2011	27	43
2012	25	51
2013	31	46
2014	41	60
2015	37	88
2016	46	66
2017	45	55
2018	37	65
2019	43	53
2020	28	24

TAULUKKO 8. Käyttökokeeseen osallistuneiden yksittäisten koirien lukumäärä vuosina 2010-2020.

Vuosi	KVA-VIR	KVA-VIC
2011	3	4
2012	2	4
2013	2	3
2014	4	3
2015	8	8
2016	5	5
2017	3	14
2018	0	0
2019	1	5
2020	0	0

TAULUKKO 9. Käyttövalioarvot vuosina 2011-2020.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Italianvinttikoiria ei ole käytetty hyöty-, virka- tai muuna käyttökoirana.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Italianvinttikoiria on monipuolinen harrastuskoira. Vuoden 2012 terveystarkastuksessa vastanneista 58 prosenttia ilmoitti harrastavansa näyttelyitä, 29 prosenttia maastajuoksua, 28 prosenttia ratajuoksua ja 13 prosenttia agilityä (terveystarkastus liite). Lisäksi harrastuksiksi ilmoitettiin tottelevaisuuskokeet, flyball, koiratanssi, canicross ja uinti. Rodulle tyypillistä on hyvä metsästysvietti ja tarve päästä juoksemaan vapaana. Tämä toteutuu rata- ja maastajuoksuharrastusten muodossa, mutta rodun kannalta olisi tärkeää huolehtia mahdollisuudesta juosta vapaana luonnossa myös niiden koirien osalta, jotka eivät harrasta juoksua. Vuoden 2020 terveystarkastuksessa ei harrastuneisuutta kartoitettu.

Useiden eri metsästyskoirarotujen käyttäytymisominaisuuksilla on havaittu olevan huomattava perinnöllinen komponentti. Nenä- sekä vesityöskentelyn geneettinen osuus on 25-39 prosenttia ja saaliille seisomisella se on jopa yli 40 prosenttia, jäljestyksen perinnöllisen komponentin ollessa pienempi (Schmutz ja Schmutz 1998). Ympäristötekijöillä on silti suuri vaikutus eri käyttäytymisominaisuuksiin. Vinttikoirien käyttäytymisominaisuuksien perinnöllisyyttä ei ole tutkittu.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Vuoden 2020 terveystarkastuksen perusteella 5,6 %:lla italianvinttikoirista on jatkuvaa eroahdistusta ja 13 %:lla on ollut satunnaista eroahdistusta jossakin elämän vaiheessa.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Terveystarkastuksen 2016 mukaan 56 % italianvinttikoirista aloittaa ensimmäisen juoksunsa 1 – 1,5 vuoden iässä. 36 %:lla nartuista juoksu alkaa alle vuoden iässä ja 8%:lla juoksu on alkanut 1,5 - 2 – vuotiaana. Italianvinttikoirien astutukset sujuvat yleensä ottaen hyvin ja luonnollisesti. Italianvinttikoirat ovat erinomaisia emoja ja pentujen hoito sujuu poikkeuksetta niiltä hyvin.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Vuoden 2016 terveystarkastukseen vastanneista omistajista yli 80 % on erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä koirien luonteisiin, kun keskiarvoa huonompi luonne omistajien mielestä oli alle 3 %:lla koirista. Suurin osa, noin 70% italianvinttikoirista omaa miellyttämisenhaluisuutta terveystarkastukseen vastanneiden omistajien arvion mukaan keskimukaisesti tai sitä hieman enemmän. Reilulla 10%:lla italianvinttikoirista omistajat arvioivat olevan keskimukaisesta vähemmän miellyttämisen halua ja samoin keskimukaisesta enemmän miellyttämisen halua on reilulla 10%:lla rodun edustajista. Vieraisiin ihmisiin suurin osa (n. 80%) suhtautuu ystävällisesti ja vain alle 10%:lla on ongelmia suhtautumisessa. Yleisesti italiaanot suhtautuvat lapsiin hyvin (yli 80 %) ja vain alle 5 % ei pidä lapsista. Vastajat kuvaavat 23 italianvinttikoiran luonnetta seuraavasti: 89 % ystävällinen, 68 % lempeä, 56 % vilkas, 53 % avoin, 48 % rauhallinen, 42 % rohkea, 38 % itsepäinen, 37 % hiljainen, 30 % pidättyväinen, 24 % äänekäs ja 22 % alistuva. Negatiivisia luonteen kuvauksia oli seuraavasti: 19 % dominoiva koiria kohtaan, 18 % arka, 9 % pelokas, 8 % dominoiva ihmistä kohtaan, 7 % ylivilkas aikuisena ja 2 % aggressiivinen.

Pelot ja ääniherkkyys

Terveystarkastukseen 2016 vastanneet arvioivat italianvinttikoirien suhtautuvan uusiin, yllättäviin tilanteisiin hyvin ja vain alle 20 % suhtautuu huonosti. Suurin osa (85 %) kuitenkin sopeutuu uusiin tilanteisiin helposti ja vain 1 % on erittäin vaikeaa sopeutua. Voimakkaasti ääniin suhtautuu suurin osa, noin 80 %, hyvin ja alle 5 % reagoi voimakkaasti. Vuoden 2020 Petsofi -raportin mukaan italianvinttikoirilla esiintyy hieman keskimukaisista enemmän ääniarkuutta.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Rodulla ei ole tutkittu ikään liittyviä käytöshäiriöitä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Italianvinttikoirilla on raportoitu jokseenkin paljon sisäsiisteysongelmia. Italianvinttikoirilla sisäsiisteysongelmat ovat lähinnä merkkailuongelmia, mutta rodussa löytyy myös erityisesti uroksissa puutteellisia sisäsiisteysomaisia koiria. Vuoden 2020 terveystarkastuksen mukaan 37 % koirista oli täysin sisäsiistejä, 33 % pääosin sisäsiistejä ja 14 % ei täysin sisäsiistejä.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmat

Keskeisimmät ongelmat rodun luonteessa ovat arkuus uusissa ja yllättävissä tilanteissa sekä suhtautuminen voimakkaasti ääniin. Sisäsiisteysongelmat ovat yleisiä rodussa.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Italianvinttikoirien kasvatustyössä ei mahdollisesti olla kiinnitetty tarpeeksi huomiota koirien luonteeseen. Jalostustyössä tulee kiinnittää huomiota, että vanhemmat ovat hermorakenteeltaan hyviä koiria.

Sisäsiisteysongelmat ovat yleisesti pienikokoisten koirien ongelma. Italianvinttikoiran sisäsiisteysopetus tuntuu kestävän moneen muuhun rotuun verrattuna kauemmin. Omistajan on oltava opetuksessa hyvin viitseliäs ja sinnikäs; italianvinttikoiria voi tuulisella tai kylmällä ilmalla mieluummin pidätellä kuin tehdä tarpeensa ulos. Todennäköisesti kyse ei sisäsiisteysongelmien syynä ei ole ongelma koiran pidätyskyvyssä vaan pikemminkin henkinen syy (koiran mukavuudenhaluisuus). Isossa laumassa sisäsiisteysongelmat saattavat korostua; iso koiralauma tai sekalauma (samassa perheessä uroksia ja narttuja) voivat lisätä merkkailun tarvetta.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Italianvinttikoiria koskee Kennelliiton rotukohtainen perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma PEVISA, joka on voimassa 1.7.2018 - 31.12.2021. Pentueen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla voimassa oleva polvitutkimuslausunto sekä silmätarkastuslausunto. Silmätarkastuslausunto on voimassa 12 kk. Ulkomaalaisia uroksia koskee poikkeuslupa eikä niiltä vaadita silmä- tai polvitutkimustuloksia, mikä antaa mahdollisuuden käyttää ulkomaista urosta, vaikka se ei täyttäisi tiettyjä rodulle määriteltäviä PEVISA-ehtoja. Tämä poikkeuslupa koskee 1.1.2016 alkaen tapahtuvissa astutuksissa korkeintaan kahta pentuetta/urossa.

Italianvinttikoiran PEVISAA on tarkoitus jatkaa kaudelle 2022-2026.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

SILMÄSAIRAUDET

Silmiä alettiin italianvinttikoirilla tutkia systemaattisesti vasta vuoden 2006 jälkeen. Vuosina 2011-2020 yhteensä 320 italianvinttikoiralta on tutkittu silmät ja silmätutkimuksia oli tällä aikavälillä yhteensä 531 kpl. On huomioitavaa, että useampi italianvinttikoiraa on käynyt silmätarkastuksessa useamman kuin yhden kerran. Silmätarkastusten yleistyessä on käynyt ilmi, että rodulla on Suomessa kaksi merkittävää perinnöllistä silmäsairautta, lasiaisen rappeuma ja kaihi.

Seuraavissa taulukoissa on käyty läpi tutkimusmäärät sekä ilmenneet silmäsairaudet vuosina 2011-2020 syntyneillä koirilla (taulukko 10) että lausuntovuoden perusteella (taulukko 11) vuosina 2011-2020.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2011	79	43	54 %	9	21 %
2012	108	61	56 %	22	36 %
2013	116	53	46 %	19	36 %
2014	79	31	39 %	18	58 %
2015	65	25	38 %	10	40 %
2016	83	43	52 %	16	37 %
2017	84	24	29 %	5	21 %
2018	84	27	32 %	16	59 %
2019	77	9	12 %	7	78 %
2020	75	4	5 %	4	100 %

TAULUKKO 10. Italianvinttikoirien silmätutkimustilasto syntymävuoden mukaan 2011-2020

Vuosi	Tutkittu	Terveitä
2011	103	45
2012	101	57
2013	101	42
2014	111	53
2015	85	34
2016	91	45
2017	65	26
2018	92	31
2019	92	31
2020	114	46

TAULUKKO 11. Italianvinttikoirien silmätutkimustilasto lausuntovuoden mukaan 2011-2020

Diagnoosi	Esiintymiä
Distichiasis, todettu	3
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	128
Iris coloboma, todettu	1
Iris hypoplasia, todettu	7
Kaihin laajuus, kohtalainen	2
Kaihin laajuus, laaja	2
Kaihin laajuus, lievä	15
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	1
Kortikaalinen katarakta, epäilyttävä	2
Kortikaalinen katarakta, todettu	32
Lasiaisen rappeuma, epäilyttävä	12
Lasiaisen rappeuma, todettu	183
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, epäilyttävä	1
Muu iris sairaus, todettu	1
Muu verkkokalvon sairaus, todettu	1
Nukleaarinen katarakta, todettu	3
Näköhermon coloboma, todettu	1
Näköhermon vajaakehitys / mikropapilla, todettu	1
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	3
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2 - 6	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	2
PPM, iris-iris, todettu	2
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	14
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, todettu	2

Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	29
Silmämuutosten vakavuus, lievä	96
Silmämuutosten vakavuus, vakava	9
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, terve	1

TAULUKKO: silmälausunnot 2011-2020 (lähde: SKL jalostustietojärjestelmä)

Alla olevien listattujen silmäsaikauksien periytymismekanismista ei ole tutkimustietoa. Ne ovat todennäköisesti usean geenin aiheuttamia.

Lasiainen rappeuma (vitreous degeneration, morbi corporis vitrei)

Lasiainen on kirkas, hyytelömäinen silmän osa. Terve lasiainen on tärkeä silmän normaalille toiminnalle; se antaa silmälle muodon, tuottaa ravinteita ja poistaa kuona-aineita sekä tukee retinaa. Lasiainen koostuu lähes 99-prosenttisesti vedestä. Jos lasiainen muuttuu sameaksi, vesittyy tai siirtyy paikoiltaan, näkökyky voi heiketä tai kadota. Lasiainen voi rappeutua ikääntymisen seurauksena tai rappeutuminen voi olla myös silmän sisäisen tulehduksen seurausta. Joissakin roduissa epäillään esiintyvän myös perinnöllistä lasiaisen rappeumaa.

Italianvinttikoirien viralliset silmätutkimukset ovat osoittaneet, että lasiaisen rappeuma on hyvin yleinen ongelma rodussa ja sitä esiintyy kaikissa sukulinjoissa. Italianvinttikoirien lasiaisen rappeuman periytymistavasta ei ole tarkkaa tutkimustietoa. Geenitestiä ei ole vielä kehitetty. Lisäksi ei ole tutkittua tietoa, aiheuttaako lasiaisen rappeuma italianvinttikoiralle sokeutta tai muita sekundäärisiä silmäsaikauksia. Toistaiseksi yksittäistapausta lukuun ottamatta ei lasiaisen rappeuman aiheuttamista kipu- tai sokeutumisongelmista ole raportoitu SIC ry:n jalostustoimikunnalle. Muissa Euroopan maissa lasiaisen rappeumaa ei juuri todeta, mutta USA:ssa lasiaisen rappeuman yleisyys CERF-tarkastustuloksiin pohjaten vuosina 1991-1999 oli melkein 18 % tutkituista (J. Schoster). On huomioitavaa, että koko Suomen italianvinttikoirakanta perustuu lähes kokonaan mannereurooppalaiseen sekä amerikkalaiseen kantaan.

Italianvinttikoirilla raportoidaan lasiaisen rappeumana kaikki lasiaiseen liittyvät muutokset, kuten lasiainesteen vuodot etukammioon tai lievemmat lasiaissäikeet. Lasiainen voi olla myös täysin vettynyt. Lasiaisenrappeuma voidaan silmätarkastushetkellä määritellä lieväksi tai vakavaksi. Ongelmana lasiaisen rappeuman diagnosoinnissa on se, että silmätarkastuseläinlääkäreillä ei ole vielä standardisoitua luokittelua siitä, millä perusteella lasiaisen rappeuma luokitellaan lieväksi tai vakavaksi.

Vuosien 2011 - 2020 aikana syntyneistä silmätutkituista koirista 55,9 %:lla on diagnosoitu lasiaisen rappeuma. Lasiaisen rappeuma puhkeaa usein 2 - 6 vuoden iässä, mutta jo vuoden ikäisellä voi olla merkkejä lasiaisjuosteista tai jopa vuodoista etukammioon.

Erittäin suuren lasiaisen rappeuman esiintyvyyden takia jalostuksesta ei voida jättää pois koiria, jotka sairastavat lasiaisen rappeumaa. Lasiaisen rappeuma puhkeaa valtaosalle koirista iän myötä. Ihannetilanne olisi, että jalostuskäytössä lasiaisen rappeumaan sairastunut koira yhdistetään terveeseen partneriin. Kasvattajien on kuitenkin hyvä ottaa jalostuskoirien ikä huomioon jalostusvalinnoissaan ja välttää käyttämästä nuoria koiria jalostukseen vain sen vuoksi, että niillä on vielä puhtaaksi todetut silmät. Kasvattajien tulisi pyrkiä käyttämään koiria, joilla löydös on mahdollisimman lievä suhteessa ikään. Kahden yli 4 -vuotiaan lasiaisen rappeumaa sairastavan koiran yhdistäminen sallittua (täyttää SIC ry:n jalostussuositukset). Jos käytetään kahta alle 4-vuotiaista koiraa, vähintään toisen silmät tulisi olla puhtaat.

Kaihi (perinnöllinen harmaakaihi)

Perinnöllinen harmaakaihi eli hereditaarinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei - perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Näkökykyyn se ei vaikuta. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmäsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erityisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomenetelmällä. Paras leikkaustulos saadaan, kun leikkaus tehdään ennen kuin kaihimuutos on täydellinen. Hoidon edellytyksenä on se, että silmänpohja on terve. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyy kuitenkin ns. toissijainen kaihi. (Vanhapelto et Lappalainen, Kennelliitto)

Vuosina 2011-2020 syntyneistä silmätutkituista italianvinttikoirista 8,75 %:lla on todettu kortikaalinen katarakta. Posteriorpolaarinen on todettu kahdella koiralla.

Suosituksena on, ettei posteriorpolaarisen tai kortikaalisen kaihin diagnoosin saanutta koira käytetä jalostukseen. Em. kaihidiaagnoosin saaneiden koirien jälkeläisiä ei suositella käytettävän jalostukseen, jos diagnoosi on saatu alle 7-vuoden iässä.

Distichiasis/caruncular trichiasis (aiemmin cilia aberranta)

Distichiasis tarkoittaa ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Caruncular trichiasis tarkoittaa silmän sisänurkan ihon karvoja, jotka kääntyvät sarveiskalvon sisänurkan päälle ärsyttäen silmää. Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaaliin ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla 'uivat', pehmeät distichiasis –ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella. Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa.

Italianvinttikoirilla on vuosina 2011 – 2020 todettu kolme distichiasis –tapaus. Lähes kaikissa tapauksissa ylimääräisiä ripsiä on korkeintaan vain muutama ja ne eivät käytännössä haittaa koiran elämää. Suositeltavaa on, ettei kahta distichiasis tai caruncular trichiasis –koiraa yhdistettäisi.

liris hypoplasia/koloboma (iris hypoplasia/coloboma)

Iiriksessä sijaitsevia "mustia aukkoja" eli puuttuvia osia iiriksestä kutsutaan kolobomaksi. Sairastuneet koirat eivät välttämättä kärsi tästä taudista kovinkaan paljon ja taudin vaikutus näkökykyyn saattaa olla minimaalinen. Suurehko koloboma voi kuitenkin aiheuttaa koiralle ongelmia esimerkiksi kirkkaassa valossa, jossa koira joutuu siristelemään kompensoidakseen iiriksen kyvyttömyyttä säädellä silmään tulevaa valomäärää. Tästä aiheutuu koiralle haittaa ja samalla näkökyky saattaa olla tilapäisesti heikentynyt kovan siristelyn vuoksi. Silmään pääsevä auringonvalo voi myös aiheuttaa silmässä syöpää, jolloin koira voi menettää näkökykynsä. Iris hypoplasialla tarkoitetaan coloboman lievempää muotoa, eli iiriksen selkeää ja voimakasta ohenemaa. Iris hypoplasia pystytään toteamaan eläinlääkärin tekemän silmätarkastuksen yhteydessä ennen laajentavien tippojen antamista. Koska

italianvinttikoirilla on todettu iris hypoplasiaa joitakin tapauksia, suositellaan, että italianvinttikoirat tutkitaan silmätarkastuksen yhteydessä myös tämän sairauden osalta. Lieväasteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveeseen parituskumppanin kanssa. Vakava-asteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen. Phtvl/phpv (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) PHTVL/PHPV on kirjainlyhenne sairauksista, joissa linssin ja silmänpohjan välinen sikiöaikainen verisuoniverkosto ei surkastu normaalisti syntymän jälkeen. Löydös jaetaan vakavuudeltaan kuuteen asteeseen (1 - 6), joissa aste 6 tarkoittaa sitä, että silmä on sokea. Lievimässä asteessa (1) näkyy linssin takapinnalla ainoastaan pieniä pigmenttipisteitä, jotka eivät vaikuta näkökykyyn eivätkä muutokset yleensä pahene iän myötä. Vakavammissa asteissa muutokset voivat aiheuttaa linssin lisääntyvää samentumista, mutta näyttöä sokeutumiseen johtavista muutoksista ei ole. Vakavammissa asteilla koiran näkökyky heikkenee selvästi, jolloin törmääminen esineisiin on tavallista. Dobermannilla on todettu autosomaalinen dominantiksi laskettava periytyvyys, jossa epätäydellinen penetraatio. Vastaavaa näyttöä perinnöllisyydestä ei kuitenkaan ole havaittu muilla roduilla. PHTVL/PHPV voidaan todentaa mikroskooppisesti luotettavasti vain nuorilta yksilöiltä (<6 kk). Vanhempien yksilöiden (>3 vuotta) tapauksessa virhediagnoosin riski on suuri iän myötä tapahtuvien linssin sammenemisen ja traumaperäisten muutosten myötä. Tällöin sairauden luotettava todentaminen vaatii ultraäänitutkimusta (ultrasonografia), jolloin voidaan varmistaa muutokset linssin rakenteessa, pehmytkudoksissa ja verisuonissa. Vanhemman iän diagnoosi vaatii myös muut silmänsairaudet (leucocoria, kaihi, vakava lasiaisen rappeuma) poissulkevaa tutkimusta.

Italianvinttikoirilla yhdellä on todettu aste 2 – 6, yhdellä aste 1 ja yhdellä diagnoosi on jätetty avoimeksi. Lievää astetta 1 sairastavaa koiraa voi käyttää jalostukseen, jos sen partneri on terve. Asteen 2 – 6 saanutta koiraa ei suositella käytettävän jalostukseen.

Puutteellinen kyynelkanavan aukko

Vuosina 2011 – 2020 syntyneistä italianvinttikoirista 4,3 %:lla on todettu puutteellinen kyynelkanavan aukko.

ORTOPEDISET VAIVAT

Patellaluksaatio, polvilumpion sijoiltaanmeno

Patellaluksaatio on yhteydessä polvinivelen epämuotoiseen rakenteeseen. Suorat polvikulmaukset ja raajojen asentovirheet, kuten sisäänpäin tai ulospäin kääntyneet polvet, altistavat patellaluksaatiolle. Patellaluksaatio on periytyvä sairaus. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos ole välttämättä lopullinen. Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluksaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

Patellaluksaation arvioinnissa käytetään Putnamin asteikkoa. Luksaatio voi olla mediaalinen tai lateraalinen (tai molempia).

Aste 1: Polvinivel on lähes normaali. Polvilumpiota voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja patella saadaan luksoitumaan, mikäli polvea samalla ojennetaan. Patella saattaa luksoitua ajoittain, mutta palautuu itsestään paikoilleen. Polvilumpion suoran siteen kiinnityskohta saattaa olla lievästi kiertynyt.

Aste 2: Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna. Lumpio luksoituu polvea koukistaessa tai rotatoidessa (kiertäessä) ja pysyy poissa telaurasta, kunnes se asetetaan takaisin paikoilleen. Sääriluun (tibia) yläosa on kiertynyt jopa 30 astetta sisäänpäin (pienet koirat).

Aste 3: Polvilumpio on yleensä luksoituneena. Lumpio saadaan asetettua tilapäisesti paikoilleen. Sääriluun yläosa on kiertynyt jopa 30 – 60 astetta.

Aste 4: Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan eikä se pysy telaurassa ilman leikkausta. Sääriluun yläosa on kiertynyt jopa 90 astetta.

Vuosina 2011-2020 syntyneistä italianvinttikoirista on virallisesti tutkittu 279 koiraa (taulukko 12). Ensimmäisen asteen patellaluksaatio on todettu 4 %:lla koirista, toisen asteen patellaluksaatio 4 %:lla koirista ja kolmannen asteen luksaatio 1 %:lla.

Koska patellaluksaatiota esiintyy rodussa, voidaan ko. sairautta ehkäistä tutkimalla jokainen jalostukseen käytettävä koira ja mahdollisuuksien mukaan myös niiden pentuesisarukset. Patellaluksaatio – diagnoosin (yhteenlaskettu tulos 2 tai enemmän) saaneiden koirien jalostuskäyttöä ei suositella.

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	4	operoitu	Yhteensä
2011	79	39	2	1	0	0	0	42
2012	108	51	4	3	0	0	1	59
2013	116	48	1	3	0	0	0	52
2014	79	31	2	0	0	0	0	33
2015	65	17	0	0	1	0	0	18
2016	83	41	0	1	0	0	0	42
2017	84	22	0	1	0	0	0	23
2018	84	24	1	2	2	0	0	29
2019	77	6	2	0	0	0	0	8
2020	75	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	850	279	12	11	3	0	1	306

TAULUKKO 12. Polvitilasto syntymävuoden mukaan (lähde: Koiranet).

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Raajojen murtumat

Raajojen murtumat ovat italianvinttikoirilla valitettavan yleisiä.

Vuonna 2012 Suomen Italiaanot ja Cirnecot ry teki terveystarkastuksen italianvinttikoirille. Kyselyn otoskoko oli 141 koiraa. Terveystarkastuksen mukaan 12,8 %:lla kyselyyn osallistuneista koirista oli katkennut raaja: 10,6 %:lla katkennut raaja oli etujalka ja 2,1 %:lla takajalka.

Vuoden 2020 terveystarkastuksessa 10 koiraa (12 %) oli murtanut varpaita tai raajoja. Murtuneita raajan osia raportoitiin seuraavasti: Toinen etujalka seitsemällä koiralla, molemmat etujalat yhdellä koiralla, sekä varvas/varpaita kahdella koiralla.

Yhden etujalan murtuma todettiin ensimmäisen kerran 3 kuukauden ikäisenä yhdellä koiralla, 9 kuukauden ikäisenä yhdellä koiralla, 12 kuukauden ikäisenä kahdella koiralla, 13 kuukauden ikäisenä yhdellä koiralla, 21 kuukauden ikäisenä kahdella koiralla. Yhden jalan murtumissa keskiarvo murtumille oli 13 kuukautta (keskihajonta 6,4). Raajan murtumaan johtaneet syyt: ei tietoa tapahtumasta kaksi koira, koira tippunut tai hypännyt huonekalulta alas kaksi. (Lähde: 2020 Terveyskysely, Petsofi)

Toistaiseksi ei ole saatu selvyyttä, liittyykö perimä heikkoihin luihin tai luun tiheyteen. Italianvinttikoiran kevyt ja korkea raajarakenne altistaa kuitenkin murtumille ja raajojen katkeamisille. Suosituksena on, että kasvattajat välttävät ylilyöntejä niin luuston keveyden kuin raajakorkeuden suhteen. Kahta raajat murtanutta koira ei suositella yhdistettävän ja raajan murtaneen koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan.

Suun alueen ongelmat ja parodontiitti

Suun alueen ongelmat ovat italianvinttikoirilla yleisiä. 2012 terveystarkastuksessa 28 prosentilla oli huonosti irtoavia maitohampaita, 24 prosentilla liiallista hammaskiveä, kymmenellä prosentilla pudonneita tai irronneita pysyviä hampaita ja yhdeksällä prosentilla parodontiitti, eli hampaan kiinnityskudoksen tulehdus. Lisäksi muutamalla yksilöllä tavattiin väärin asettautuneita pysyviä hampaita (7 %) ja maitohampaita (1 %). Kyselyn koirista suurin osa oli nuoria (42,3 prosenttia enintään kolme vuotta vanhoja), mikä saattaa hieman vääristää tuloksia.

Vuoden 2020 terveystarkastuksessa hammaskiveä raportoitiin 70%:lla yksilöistä, parodontiittiä 14%:lla ja puuttuvia/positettuja hampaita 31%:lla yksilöistä.

Sairaus	Italianvinttikoiria (%)	Yleisyys
Hammaskivi	70 (58%)*	Enemmän (28 %)
Ientulehdus	16 (13 %)*	Enemmän (4 %)
Parodontiitti	17 (14 %)	Enemmän (3 %)
Purentavika	1 (1 %)	Tavanomainen
Puuttuvia/poistettuja hampaita	38 (31%)*	Enemmän (14 %)
Muu suuhun tai hampaisiin liittyvä ongelma	3 (3 %)	Tavanomainen

TAULUKKO 13. Hammasongelmat (Lähde: 2020 Terveyskysely, Petsofi)

Nuoren italianvinttikoiran hampaat ovat yleensä suuret, vahvat ja valkoiset. Osa kyselyssä mainituista suun alueen ongelmista saattaa tulla vasta myöhemmällä iällä. Mikäli hampaita ei hoideta säännöllisesti, pysyvät hampaat voivat alkaa irrota jo 2 – 3 vuoden iässä. Veteraani-ikäisen italianvinttikoiran suussa on vain todella harvoin kaikkia hampaita. Suun alueen ongelmien vahvan perinnöllisen komponentin vuoksi olisi varsin suositeltavaa kiinnittää niihin huomiota jalostusvalintoja tehdessä.

Parodontiitti on kaikilla koirilla varsin tavallinen, plakista johtuva, tauti. Sitä tavataan koirien hampaita ympäröivissä kudoksissa eri vakavuusasteissa aina ientulehduksesta (gingiviitti) vakavaan parodontiittiin, eli hampaan kiinnityskudoksen tulehdukseen ja hammasta ympäröivään luukatoon, joka voi johtaa hampaan irtoamiseen. Tavallisimpia oireita ovat pahan hajuinen hengitys, verenvuoto,

ikenien punotus ja vetäytyminen sekä joskus suun raapiminen. Lentulehdus voidaan pitää kurissa kotona mm. säännöllisellä hampaiden pesulla ja luiden tarjoamisella sekä eläinlääkärin suorittamalla hammashoidolla. Mikäli ientulehdus on päässyt etenemään parodontiittiin, ei kudosta voida enää parantaa. Tällöin on tärkeää pyrkiä pysäyttämään parodontiitin eteneminen ahkeralla kotihoidolla. Hoitamaton parodontiitti saattaa pahimmillaan aiheuttaa alaleuan murtuman, tulehduksia ja kudostuhoja sekä vaikuttaa tiineenä olevan nartun sikiöihin.

Italianvinttikoirilla esiintyy jonkin verran hammaspuutoksia ja väärasentoisia hampaita. Joillakin yksilöillä maitohampaat (erityisesti kulmahampaat) eivät irtoa normaalisti, vaan ne on poistettava. Yksilön alttius (sukurasite) huonosti irtoaviin maitohampaisiin on hyvä tiedostaa ja tarvittaessa poistattaa maitohampaat ajoissa. Mikäli huonosti irtoavia kulmahampaita ei poisteta, saattaa seurauksena olla väärasentoiset pysyvät hampaat. Italianvinttikoirilla on lisäksi tavattu liian kapean alaleuan vuoksi yläkeniin hankaavia alakulmahampaita.

Hammaskiilteen vajaakehitys (enamel hypoplasia, amelogenesis imperfecta) on perinnöllinen sairaus, jota tavataan paljon italianvinttikoirilla. Rodun yksilöistä 14 prosenttia sairastaa tautia ja 30 prosenttia on oireettomia taudin kantajia (Gandolfi ym. 2013). Hammaskiilteen vajaakehitystä tavataan sekä maito- että pysyvissä hampaissa ja tyypillisesti se vaikuttaa yksilön kaikkiin hampaisiin eri vakavuusastein. Tyypillistä taudissa on hampaiden laikuittainen ruskeapeitteisyys ja karheapintaisuus niissä kohdin missä kiille on ohut tai kokonaan poissa, hampaiden pienuus ja (erityisesti vanhemmalla iällä) suuret hammasvälit. Funktionaalinen mutaatio Enamelin (ENAM) geenissä aiheuttaa taudin ja sen periytymistapa on autosomaalinen resessiivinen. Mutaation ei ole havaittu vaikuttavan hampaiden lisäksi muihin elimiin tai kudoksiin, eikä sillä ole yhteyttä parodontiittiin tai autoimmuunisairauksiin. Italianvinttikoirien perinnölliseen hammaskiilteen vajaakehitykseen on olemassa geenitesti.

Kaljuuntuminen / colour dilute alopecia

CDA, colour dilute alopecia, ”sinisen koiran syndrooma”, on ihon sairaus, jota esiintyy roduissa, joilla on laimennusvärejä (sininen, isabellanvärinen). Kaikki siniset tai isabellanväriset koirat eivät välttämättä sairastu. Toisaalta esimerkiksi weimarinseisojilla, jotka kaikki ovat väriltään laimentuneita, sairaus on tuntematon. Sairaus siis liittyy ns. diluutiotekijään eli värin laimennustekijään.

Esimerkiksi musta koira ”laimenee” laimennustekijän suhteen homotsygoottina siniseksi ja ruskea isabellanväriseksi. Kaikki ne koirat, joilla on homotsygoottinen laimennustekijä, eivät välttämättä sairastu. Virhe periytyy yhdessä laimennustekijän kanssa. Tummat teräksen siniset koirat vaikuttavat terveemmiltä kuin vaaleamman siniset koirat. Sairaant koirat syntyvät terveinä. Jossain vaiheessa pentuikää, nuorena tai jopa hieman vanhempana iho muuttuu hilseileväksi, ja turkki harvenee erityisesti selän ja kylkien alueelta. Karva on katkeilevampaa ja kuivempaa kuin normaalisti. Valkoisten merkkien alueet ovat normaalit. Ihoon saattaa ilmaantua pieniä näppylöitä, jotka ovat sekundaarisen bakteeritulehduksen seurausta. Vuosien kuluessa lähes kaikki karva katoaa, sillä uutta karvaa kasvaa huonosti. Jäljelle jää hieman hilseilevä, harvoin kutiava, melkein karvaton iho sinisen tai isabellan värialueella. Pää, kaula ja jalat ovat hitaammin ja vähiten vaurioituneita. Diagnoosi on suhteellisen helppo tehdä koiran sinisen värin perusteella. On kuitenkin hyvä muistaa, että voi olla muitakin sairauksia (esimerkiksi kilpirauhasen vajaatoiminta, muut hormonaaliset häiriöt, bakteeri- ja sienitulehdukset tai puutossairaudet), jotka voivat olla iho-ongelman aiheuttajia. CDA:ta on todettu myös ruskeilla ja mustilla koirilla. Diagnoosi kannattaa varmistaa ihobiopsialla. Parantavaa hoitoa ei ole olemassa. Ihotulehduksissa ihon tukihoitona käytetään kylpyjä, rasvahappojen lisäämistä ja tarvittaessa antibioottihoitoja. Periaatteessa CDA aiheuttaa hiljalleen koiralle pysyvän karvojen menetyksen ja kaljuuntumisen.

Italianvinttikoiran jalostuksessa ei olla kiinnitetty tarpeeksi huomiota karvattomuuteen, koska siihen ei ole liittynyt sekundäärisiä iho-oireita. Rotumääritelmä sanoo karvapeitteestä seuraavasti: ”kauttaaltaan lyhyttä ja hienolaatuista, ei merkkiäkään hapsuista”. Jalostuksessa on arvostettu erittäin lyhyt- tai jopa

vähäkarvaisia yksilöitä.

CDA:ta esiintyy italianvinttikoirissa joka puolella maailmaa. Erään amerikkalaisen tutkimuksen mukaan sitä esiintyy noin 7 - 8 %:lla haalistumavärisistä koirista.

SIC ry:n terveystarkastuksen 2012 mukaan CDA:ta on 3 %:lla italiaanoista. Todellinen luku lienee paljon suurempi. Alkavaa CDA:ta ei osata tunnistaa, koska koiran huomattavaan kaljuuntumiseen voi mennä vuosia.

Vuoden 2020 terveystarkastuksessa karvattomuutta esiintyi 20%:lla koirista. Karvattomuutta kaulassa tai rinnassa esiintyi 7 %:lla, karvattomuutta korvien takana tai ohimolla 7%:lla, pääläelällä tai selässä 8%:lla ja kausittaista karvattomuutta 1%:lla.

Normaalilla, terveellä italiaanolla ei esiinny karvattomuutta. CDA on perinnöllinen. Vaikka vaiva on lähinnä kosmeettinen, sitä sairastavien koirien jalostuskäyttöä tulisi välttää. Kahta edes osittaisesta karvattomuudesta kärsivää ei pidä yhdistää.

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta. Italianvinttikoirille ei ole vielä kehitetty geenitestiä. Iso-Britanniassa The Italian Greyhound Club on käynnistänyt epilepsiatutkimuksen yhteistyössä The Animal Health Trust – organisaation kanssa. Tutkimusta varten kerätään DNA-näytteitä kaikilta kohtauksia saaneilta italianvinttikoirilta ympäri maailmaa.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 – vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan.

Italianvinttikoirilla esiintyy epileptisiä kohtauksia niin Suomessa kuin muidenkin maiden populaatioissa. Vuoden 2012 terveystarkastuksen mukaan epilepsiaa esiintyi 5,7%:lla italianvinttikoirista.

Vuoden 2020 Terveystarkastuksen mukaan 4%:lla koirista oli todettu epilepsia. Lisäksi kahdella koiralla oli epileptisiä kohtauksia. Taulukosta 14 nähdään, että SIC:n epilepsiatyöryhmän kyselyn mukaan epilepsia olisi kuitenkin tätä yleisempää.

Tavoitteena on, ettei kohtauksia saaneita italianvinttikoiria käytettäisi jalostukseen; yhdistelmää, joka on tuottanut kohtauksen saaneita jälkeläisiä, ei toistettaisi, ja kohtauksia saaneiden koirien vanhempien ja sisarusten jalostuskäyttöä harkittaisiin tarkoin.

	omistajien ilmoittamat epilepsiakoirat	italianvinttikoirien rekisteröinnit	%-osuus syntyneistä
2006-2014	56	748	7,5
2006	3	65	4,6
2007	3	75	4,0
2008	2	63	3,2
2009	10	70	14,3
2010	10	70	14,3
2011	10	79	12,7
2012	11	108	10,2
2013	7	116	6,0
2014	6	79	7,6

TAULUKKO 14. Epileptiset koirat 2006-2014 syntymävuoden mukaan (Lähde: SIC ry:n epilepsiatyöryhmän kysely)

Atopia ja allergia

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet. Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koira ei saa käyttää jalostukseen.

Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus ja oireet alkavat suurimmalla osalla atoopikoista 6 kk – 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi iholla ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atooppikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi.

Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksune jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympärys), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atoopikon iho-oireista.

Koiran kutinan syy on selvitettävä huolellisesti. Jos muuta selittävää syytä ei löydy ja koiralla on atopiadiagnoosin tekemiseen oikeuttavat oireet, koiralle tehdään joko ihotesti tai allergiavasta-aineita etsitään verestä. Koiran atopian hoitoon käytetään monia eri hoitomuotoja. Kaikkein tärkein on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Jollei

näiden toimenpiteiden ja sekundaaristen bakteeri- ja hiivatulehdusten hallinnalla päästä riittävään lopputulokseen, voidaan allergiatestin tulosten perusteella aloittaa siedätyshoito ja/tai läkehoito.

Vuonna 2012 tehdyn terveystkyselyn perusteella 11 %:lla italianvinttikoirista on joko todettu allergia tai sillä epäillään allergiaa. Noin puolet allergisista/allergiaepäilykoirista oireilee suolistollaan ja puolet ihollaan. Pärskiminen, korva- ja silmätulehdukset olivat yksittäisiä oireita.

Vuoden 2020 terveystkyselyn mukaan yhdelläkään koiralla ei todettu allergiaa.

Sydänongelmat

Lukuisia erilaisia sydänsairauksia ja kehityshäiriöitä on tunnistettu eri vinttikoiraroduissa, ja osassa sairauksista on viitteitä perinnöllisten tekijöiden vaikutuksista. Aikuisissa italianvinttikoirissa tavattujen sydänvaivojen määrät ovat suhteessa vähäisempiä muihin rotuihin verrattaessa, ja vaivojen laatu noudattaa kaikissa koiraroduissa tavattujen häiriöiden ominaispiirteitä. Sikiöaikaiset sydämen ja verisuonten epämuodostumat ovat yleisimpiä sikiön ja vastasyntyneen kuolemaan johtaneita tekijöitä, jotka voivat lievemässä muodossaan aiheuttaa aikuisena puhkeavia sydämen vajaatoimintamekanismeja, väsymystä fyysisessä rasituksessa tai voimakkaimmillaan yksilön menehtymisen iän myötä. Italianvinttikoirapennuilla on tavattu jonkin verran normaaliin sydämen kehittymiseen liittyviä ns. hyvälaatuisia virtaussivuääniä, jotka häviävät aikuisikään mennessä.

Jotkut vakavammat sydänviat voidaan luotettavasti todentaa vasta aikuisiällä. Italianvinttikoirissa on vähäisissä määrin raportoitu muutoksia sydämen eteisten tai kammioiden väliseinien rakenteissa, suoniahtaumia ja keuhkovaltimon verisuonten puutteellista sulkeutumista (PDA, Patent Ductus Arteriosus). Amerikkalaisen tutkimuksen mukaan yleisin rodussa tavattu sydämen toimintahäiriö on kuitenkin aortan oikean kaaren puutteellinen kehittyminen, joka ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa aiheuta yksilön menehtymistä. Aikuisessa yksilössä tavattu häiriö voidaan useimmissa tapauksissa korjata kirurgisella toimenpiteellä.

KoiraNetin mukaan kahdeksan italianvinttikoiraa on kuollut sydänongelmien vuoksi, joista kolme on lopetettu yli 9 – vuotiaina diagnoosilla ”muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta”. Viisi muuta koiraa on lopetettu alle 3,5 vuoden iässä.

12 %:lla vuoden 2012 terveystkyselyyn osallistuneista koirista todettiin sydämessä jotakin normaalista poikkeavaa. Näistä poikkeavista tapauksista 61 %:lla kyse oli sivuäänestä, 29 %:lla sydämen vajaatoiminnasta ja 11 %:lla PDA:sta. Sydämen sivuäänitapauksissa suurin osa vastaajista mainitsi, ettei sivuääni vaikuta millään tavalla koiran elämään. Joiltakin koirilta sydän oli ultrattu sivuäänien vuoksi; ultrassa koiran sydän oli diagnosoitu terveeksi.

Vuoden 2020 terveystkyselyssä 10%:lla koirista oli sydämen sivuääni.

Eläinlääkärin toteamaa vakavaa sydänsairautta sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	1 vuotta 6 kuukautta	1
Keuhkotulehdus	1 vuotta 6 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	5 vuotta 4 kuukautta	1
Epilepsia	5 vuotta 4 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	5 vuotta 4 kuukautta	4
Immunologinen sairaus	5 vuotta 2 kuukautta	1
Immuunihemolyyttinen anemia, IMHA, AIHA	5 vuotta 4 kuukautta	2
Muu immunologinen sairaus	5 vuotta 8 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	8 vuotta 1 kuukautta	1
Virtsarakon kasvain	8 vuotta 1 kuukautta	1
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 0 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	2 vuotta 7 kuukautta	3
Muu luuston tai nivelten kasvuhäiriö	1 vuotta 3 kuukautta	1
Muu luuston tai nivelten sairaus	3 vuotta 4 kuukautta	2
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 vuotta 1 kuukautta	1
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 9 kuukautta	1
Sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö	0 vuotta 9 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	2 vuotta 5 kuukautta	13
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	7 vuotta 6 kuukautta	4
Muu virtsatie- tai lisääntymiselinten sairaus	7 vuotta 8 kuukautta	1
Virtsakivet tai virtsakiteet	7 vuotta 11 kuukautta	2
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	6 vuotta 6 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	5 vuotta 8 kuukautta	2
Kaikki yhteensä	4 vuotta 2 kuukautta	33

TAULUKKO 15 . Kuolinsyytilasto, 2011-2020 (lähde KoiraNet, päivitetty 4.2.2020)

Taulukko 15 mukaan yleisimmät kuolinsyyt ovat tapaturmat (13 koira).

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Italianvinttikoiran keskimääräinen pentuekoko on vaihdellut vuosien 2011-2020 välillä lukujen 3,0 - 4,0 välillä (taulukko 16). Varsinaista nousevaa trendiä ko. ajanjakson aikana ei kuitenkaan voida taulukon perusteella päätellä. 1980-lukuun verrattuna pentuekoko on kasvanut (pentuekoko 1980-luvulla oli keskimäärin 1,9).

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pentueet	24	19	20	25	19	19	17	33	20	16
Pentuekoko	3,0	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,9	3,9	4,0	3,6

TAULUKKO 16. Pentuekoko vuosina 2011-2020

Astumisvaikeudet

Terveyskyselyssä 2012 kysyttiin italianvinttikoirien lisääntymiskäyttäytymisestä (lisääntyneet nartut n=34, astutustilanteessa olleet urokset n=15). Italianvinttikoirien astutukset sujuvat yleisesti ottaen ongelmitta. Nartut hyväksyvät urokset ja vain harvassa tapauksessa narttu ei ole hyväksynyt urosta (terveyskyselyn mukaan 5 %). Terveyskysely 2016 89,7%:lla uroksista ja 97,9%:lla nartuista kiinnostui heti toisesta osapuolesta astutustilanteessa. 3,4% uroksista ei ollut kiinnostunut astumaan. Astutus sujui ongelmitta 96%:lla.

Tiinehtymisvaikeudet

Terveyskyselyyn 2012 osallistuneista nartuista verrattain moni oli jäänyt ainakin kerran tyhjäksi astutuksesta (21%). Tiineydet ovat sujuneet italianvinttikoirilla pääsääntöisesti erinomaisesti.

Synnytysongelmat

Vuoden 2012 Terveyskyselyn mukaan 23,5 % emoista oli ainakin kerran keisarinleikattu. Keisarinleikkauksen syynä oli lähes kaikissa tapauksissa polttoheikkous. Synnytyksistä toipuminen sujuu italianvinttikoiramoilta hyvin.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Italianvinttikoirat ovat esimerkittäisiä emoja, vuoden 2012 terveyskyselyn mukaan yksikään emo ei tarvinnut ihmisen tai keinoemon apua pentujen hoidossa.

Pentukuolleisuus

Vuoden 2012 terveyskyselyn mukaan pentukuolleisuus italianvinttikoirilla on erittäin harvinaista, vain muutama tapaus on tiedossa.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia esiintyy verrattain vähän; terveyskyselyssä 2012 raportoitiin kahdeksan kitalaki- tai huulihalkioisia pentua, kuusi häntämutkaista pentua ja neljä purentavikaista pentua sekä pääaukileisiä pentuja.

Vuoden 2020 terveyskyselyssä lisääntymisongelmia ei kartoitettu.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Italianvinttikoiran pitkät eturaajat ja ohuet luut altistavat mahdollisesti eturaajojen luunmurtumille ja raajojen katkeamiselle. Muuten italianvinttikoirien anatomiassa ei olla raportoitu olevan ongelmakohtia.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Italianvinttikoirien terveystilanne on melko hyvä. Rodulla esiintyy monia sairauksia, joskin moni sairauksista on rodussa harvinainen. Suurin osa italianvinttikoirista tutkitaan virallisesti silmiltään ja polviltaan, ja tämän trendin toivotaan jatkuvan. Merkittävimmät sairaudet rodulla ovat lasiaisenrappeuma, kaihi, allergia, suuongelmat, erilaiset sydänsairaudet, polvilumpion sijoiltaanmeno sekä pääosin onnettomuuksista johtuvat raajojen katkeamiset. Lisäksi rodussa on epilepsiaa.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Ryhmä: 10

FCI:n numero: 200

Hyväksytty: FCI 17.12.2015, Kennelliitto 29.11.2016

ITALIANVINTTIKOIRA

(PICCOLO LEVRIERO ITALIANO)

Alkuperämaa: Italia

KÄYTTÖTARKOITUS: Kilpajuoksija

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 10 vinttikoirat

Alaryhmä 3 lyhytkarvaiset vinttikoirat Käyttökoetulosta ei vaadita

LYHYT HISTORIAOSUUS: Italianvinttikoiria polveutuu muinaisen Egyptin faaraoiden hovissa pidetyistä pienikokoisista vinttikoirista. Kreikan Lakoniasta löydettyissä ruukuissa ja maljakoissa on kuvattuina tällaisia koiria, mistä voidaan päätellä, että rotu kulkeutui Kreikan kautta Italiaan noin 500 vuotta ennen ajanlas- kumme alkua. Italianvinttikoiran merkittävin kehitys tapahtui renessanssiajan aate- listen hoveissa, ja rotu esiintyy useissa tuon aikakauden suurimpien italialaisten ja ulkomaalaisten taiteilijoiden maalauksissa.

YLEISVAIKUTELMA: Italianvinttikoiria on hoikkarakenteinen ja mittasuhteil- taan neliömäinen. Pienestä koostaan huolimatta se on kaikilta osin vinttikoiria pie- noiskoossa. Olemukseltaan tyylikäs, viehättävä ja hienostunut.

TÄRKEITÄ MITTASUHITEITA: Rungon pituus on sama tai vain hieman pie- nempi kuin säkäkorkeus. Kallon pituus on puolet pään pituudesta. Pään pituus voi olla jopa 40 % säkäkorkeudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Eloisa, lempeä ja seurallinen.

PÄÄ: Pitkänomainen ja kapea.

Kallo: Litteä, kallon ja kuonon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset. Kallon pituus on puolet pään pituudesta.

Kallo on sivuiltaan hieman pyöristynyt ja silmien alta kau- niisti meislautunut. Pään lihakset eivät ole voimakkaat. Kulmakaaret selvästi erot- tuvat, otsauurre vähäinen. Niskakyhmy ei ole voimakas.

Otsapenger: Hyvin vähäinen.

Kirsu: Tumma, mieluiten musta; sieraimet hyvin avoimet.

Kuono-osa: Suippo.

Huulet: Ohuet ja tiiviit, huulten reunat ovat hyvin tummat.

Leuat / hampaat: Leuat ovat pitkänomaiset ja koiran kokoon nähden voimakkaat. Etuhampaat ovat säännöllisessä rivissä. Hampaat tasaiset, täysilukuiset ja kohtisuo- rassa leukoihin nähden. Leikkaava purenta.

Posket: Kuivat.

Silmät: Suuret, pyöreähköt, ilmeikkäät ja eteenpäin suuntautuneet, eivät syvällä sijaitsevat eivätkä ulkonevat. Väriltään tummat, silmäluomien reunat pigmentoitu- neet.

Korvat: Pienet ja ohutrustoiset, hyvin korkealle ja taakse kiinnittyneet, laskostuneet ns. ruusukorvat. Koiran ollessa tarkkaavainen korvan tyvi on koholla ja korvaleh- den yläosa kääntyy ulospäin vaakatasossa.

KAULA:

Sivukuva: Kaulan ylälinja on hieman kaartuva ja kaula liittyy säkään jyrkässä kulmassa. Kaulan alalinja on hieman kupera. Kaula on yhtä pitkä kuin pää, katkais- tun kartion muotoinen, lihaksikas ja vailla löysää kaulanahkaa.

RUNKO: Rungon pituus on sama tai hieman pienempi kuin säkäkorkeus. Ylälinja: Suora, lanneosan kohdalta hieman kaartuva. Lanteen kaari sulautuu tasa- painoisesti lantiolinjaan.

Säkä: Melko selvästi erottuva, lapojen kärjet ovat lähekkäin.

Selkä: Suora ja lihaksikas.

Lanne: Hieman kaartuva.

Lantio: Erittäin jyrkkä, leveä ja lihaksikas.

Rintakehä: Kapea, täyteläinen mutta tyylikkäästi muotoutunut, kylkiluut hieman kaartuneet. Rintakehä on syvä ulottuen kyynärpäihin.

Alalinja ja vatsa: Melko lyhyt rintalastan kaari kohoaa selvästi mutta sulavasti kohti vatsaa.

HÄNTÄ: Matalalle kiinnittynyt, tyvestä lähtien ohut ohentuen tasaisesti kärkeä kohti. Häntä on puoleenväliin asti alhaalla ja loppuosastaan kaartuva. Ojennettuna hännän pää tulee ulottua kintereeseen. Karva hännässä on lyhyttä.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Suorat ja litteälihaksiset.

Lavat: Hyvin vähän viistot; lihakset hyvin kehittyneet, pitkät, litteät ja selvästi erottuvat.

Olkavarret: Lavan ja olkavarren välinen kulmaus on hyvin avoin. Olkavarret ovat rungon keskiviivan suuntaiset ja lapaluuta hieman pitemmät.

Kyynärpäät: Eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Kyynärvarret: Suorat, siroluiset, litteät ja kuivat. Kyynärvarret ovat sekä edestä että sivulta katsottuna täysin pystysuorat. Kyynärvarren luiden välinen vako on selvästi näkyvissä. Raajan pituus maasta kyynärpäihin on hieman suurempi kuin etäisyys kyynärpästä säkään.

Välikämmenet: Kuivat. Sivusta katsottuna hieman viistot.

Etukäpälät: Lähes soikeat ja pienet. Varpaat ovat hyvin kaareutuneet ja tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat pigmentoituneet, eivät ole liian täyteläiset. Kynnet ovat mus- tat tai tummat karvapeitteen väristä riippuen tai käpälän väriin sopivat. Käpälissä valkoinen väri on sallittu.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Hyvin kulmautuneet, takaa katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset. Reidet: Pitkät, litteät

ja kuivat; lihakset selvästi erottuvat.

Polvet: Tiiviit ja vahvat.

Sääret: Hyvin viistot ja siroluiset, hieman reisiä pitemmät; jänneet selvästi erottuvat.

Väljalat: Takaa katsottuna yhdensuuntaiset.

Takakäpälät: Etukäpäliä hieman pyöreämmät. Varpaat ovat hyvin kaareutuneet ja tiiviisti yhdessä.

Päkiät eivät liian täyteläiset, kynnet etukäpälien tavoin hyvin pigmentoituneet.

LIIKKEET: Joustavat ja tasapainoiset; hieman kohoava, maatavoittava ravi. Eturaajan liike ulottuu pitkälle eteen ranne hieman kohoten ja taipuen. Laukka on nopeaa ja tehokasta.

NAHKA: Ohut ja kauttaaltaan tiiviisti rungonmyötäinen, paitsi kynärpäissä, joissa se on hieman joustavampaa.

KARVAPEITE

KARVA: Kauttaaltaan lyhyttä, silkkistä ja hienolaatuista, ei lainkaan hapsuista. VÄRI: Yksivärinen musta, harmaa tai isabellinvärinen (vaalea kellanruskea/beige) kaikissa vivahteissaan. Valkoista väriä hyväksytään ainoastaan rinnassa ja käpälissä.

KOKO JA PAINO

Säkäkorkeus: Sekä uroksilla että nartuilla 32–38 cm.

Paino: Sekä uroksilla että nartuilla korkeintaan 5 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

Jatkuva peitsaaminen

Korkeat ns. hackney-liikkeet

Matalat, lyhytaskeliset liikkeet

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

Vihaisuus ja liiallinen arkuus

Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

Huomattavan erisuuntaiset kallon ja kuonon ylälinjat.

Kokonaan tai puoliksi pigmentitön kirsu.

Kyömy tai kovera kuononselkä.

Ylä- tai alapurenta.

Herasilmä; täydellinen pigmentinpuutos silmäluomissa

Selän päälle kiertyvä häntä; synnynnäinen töpö tai typistetty häntä.

Kirjavuus; valkoista väriä muualla kuin rinnassa tai käpälissä.

Sekä uroksella että nartuilla säkäkorkeus alle 32 cm tai yli 38 cm.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	67% (889 tulosta)	26% (337 tulosta)	4% (59 tulosta)	0% (6 tulosta)	1% (9 tulosta)	2% (21 tulosta)	1321 tulosta
Nuorten luokka	70% (695 tulosta)	23% (228 tulosta)	5% (49 tulosta)	0% (3 tulosta)	0% (3 tulosta)	1% (11 tulosta)	989 tulosta
Avoin luokka	69% (955 tulosta)	25% (342 tulosta)	4% (56 tulosta)	1% (8 tulosta)	1% (7 tulosta)	1% (16 tulosta)	1384 tulosta
Käyttöluokka	62% (46 tulosta)	24% (18 tulosta)	11% (8 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	3% (2 tulosta)	74 tulosta
Valioluokka	92% (1311 tulosta)	6% (88 tulosta)	1% (11 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (3 tulosta)	0% (6 tulosta)	1419 tulosta
Veteraaniluokka	89% (289 tulosta)	9% (28 tulosta)	1% (3 tulosta)	0% (0 tulosta)	1% (2 tulosta)	1% (2 tulosta)	324 tulosta
Yhteensä	76% (4185 tulosta)	19% (1041 tulosta)	3% (186 tulosta)	0% (17 tulosta)	0% (24 tulosta)	1% (58 tulosta)	5511 tulosta

TAULUKKO 17. Italianvinttikoirien näyttelytulostajakauma vuosilta 2011-2020 (Lähde: Koiranet) *Mukana myös tuonti- ja ulkomaalaiset koirat.*

syntymä- vuosi	syntyneitä yhteensä	näyttelyssä käyneitä	näyttelyissä käyneiden %- osuus	valionarvon saavuttaneita
2011	61	25	41,0 %	7
2012	96	47	50,0 %	7
2013	111	49	44,5 %	0
2014	67	35	52,2 %	12
2015	64	27	42,1 %	7
2016	64	31	48,4 %	8
2017	86	35	40,1 %	16
2018	68	20	29,4 %	1
2019	64	16	25 %	0
2020	70	1	1,4 %	0
yhteensä	671	334	49,8 %	84

TAULUKKO 18. Suomessa syntyneiden italianvinttikoirien näyttelytulokset syntymävuoden mukaan. (lähde: Koiranet)

Italianvinttikoirat ovat osallistuneet kotimaisiin näyttelyihin 5511 kertaa vuosina 2011-2020. 76% koirista on saanut laatuarvosanan erinomainen. 58 kertaa koira on saanut laatuarvosanan hylätty (1 %).

Rodun koirien jalostustarkastukset

Italianvinttikoirille ei ole vielä järjestetty virallisia jalostustarkastuksia.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Italianvinttikoiran käyttötarkoitus on käytännössä olla viehättävä seurakoiria, mutta rotumääritelmässä rodun käyttötarkoitus on kilpajuoksija. Italianvinttikoiran rungon mittasuhteisiin tulee kiinnittää huomiota. Rungon pituuden tulee olla sama tai vain hieman pienempi kuin säkäkorkeus. Italianvinttikoiran rakenne poikkeaa valtaosasta rotuja; etukulmaukset ovat avoimet ja takakulmaukset ovat voimakkaat. Liian kulmautunut etuosa ei ole rodunomaista. Italianvinttikoiria poikkeaa useista roduista myös siinä, ettei sukupuolileimaa vaadita. Vaikkakin italianvinttikoiran tulee olla siro ja linjakas, ei keveydessä tule pyrkiä liiallisuuteen.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Italianvinttikoiran koko rotumääritelmässä on sekä nartuille että uroksille 32 – 38cm. Tästä huolimatta yksilöiden koon vaihtelu on suurempaa; noin 30 – 44cm. Koon pitäminen rotumääritelmän rajoissa on haasteellista. Vanhempien koosta riippumatta voi pentujen koossa olla suurta vaihtelua.

Yksi rodun ulkomuotoon liittyvistä ongelmista ovat omenanmuotoiset kallot, joihin usein liittyvät lyhyt ja kevyt kuono-osa, heikko alaleuka sekä ulkonevat silmät.

Liioittelun ohuet ja pitkät jalat altistavat raajojen murtumille. Sekä ulkomuototuomarien, että kasvattajien tulee huomioida, ettei keveydessä mennä liioittelun puolelle.

Kasvattajien tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota haalistumageenin aiheuttamaan periytyvään kaljuuntumiseen (CDA). CDA:han sairastuneille yksilöillä turkki harvenee erityisesti selän ja kylkien alueelta. Ulkomuototuomarien toivotaan huomioivan italianvinttikoiran turkin laatu.

Ranskalaiset etuosat ovat yleinen ongelma rodussa, varsinkin nuorilla koirilla. Liian leveitä etuosia on jonkin verran. Myös hieman liian kapeita etuosia tavataan. Etuosan tulisi olla oikein kulmautunut, ei liian suora eikä liian kulmautunut.

Rotumääritelmän mukaan rungon pituus on sama tai vain hieman pienempi kuin säkäkorkeus. Rodussa esiintyy liioittelun pitkäraajaisia sekä liian lyhytrunkoisia koiria, mutta myös liian pitkärunkoisia ja lyhytjalkaisia koiria.

Ylälinjan yleisin ongelma on kauttaaltaan köyry selkä. Ulkomuotoarvostelussa tulisi kuitenkin huomioida, että sääolosuhteet (kylmä tai tuulinen ilma) ja koiran tuntema epämukavuus aiheuttavat kuitenkin helposti selän köyristymisen. Oikea ylälinja: säkä melko erottuva, suora selkä, lanne hieman kaartuva, lanteen kaari sulautuu tasapainoisesti lantiolinjaan erityisen jyrkkä lantio ja häntä matalalle sijoittunut.

Italianvinttikoiran liikkeiden tulee olla tanssahtelevan keveät, joustavat ja tasapainoiset; hieman korkea maatavoittava ravi. Eturaajan liike ulottuu pitkälle eteen ranne hieman kohoten ja taipuen. Rannetta kohottamalla ja taivuttamalla italianvinttikoiria kompensoi oikein liikkueensa etu- ja takakulmauksien epätasapainon. Virheellisiä liikkeitä näkee paljon; hackney, ranteet jatkavat kyynärvarren suoraa linjaa, takaraajat jäävät rungon alle, lyhyet askeleet, jolloin eturaaja ei nouse lainkaan, pitkät liikkeet ilman

eturaaajojen nousua, edestä ja takaa ristiin astuvat liikkeet.

Kasvattajien tulee pyrkiä kasvattamaan ja tuomarien palkitsemaan rotumääritelmän mukaisia koiria.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

2017-2021

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

2006-2011

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Italianvinttikoirilta on vuodesta 2006 alettu tutkia systemaattisesti niin jalostuskoirien kuin kotikoirienkin silmiä ja polvia. Italianvinttikoiria koskee Kennelliiton rotukohtainen perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma PEVISA, joka on voimassa 1.7.2018 – 31.12.2021. Ohjelmaa jatketaan 2022 – 2026. Pentueen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla voimassa oleva polvitutkimuslausunto sekä silmätarkastuslausunto. Silmätarkastuslausunto on voimassa 12 kk. Ulkomaalaisia uroksia koskee poikkeuslupa eikä niiltä vaadita silmä- tai polvitutkimustuloksia, mikä antaa mahdollisuuden käyttää ulkomaista urosta, vaikka se ei täyttäisi tiettyjä rodulle määriteltyjä PEVISA-ehtoja. Tämä poikkeuslupa koskee 1.1.2016 alkaen tapahtuvissa astutuksissa korkeintaan kahta pentuetta/uros.

Vuosien 2011 – 2020 aikana käytetyimpien urosten listalta yhtä lukuunottamatta kaikilta on tarkastettu silmät ja polvet. Tarkastamaton uros on merkitty punaisella värillä. Patellaluksaatio on todettu yhdellä listan uroksista. Jatkossa on kiinnitettävä huomiota jalostuskoirien jälkeläisten polvitarkastustuloksiin. Lasiaisen rappeuma –silmäsairaus on sen sijaan usealla listan koirilla ja lähes kaikki ovat periytäneet sitä.

#	Uros	Pennut		Polvet				Silmät			
		Pentueet	Yhteensä	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %/tutk.	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas % /tutk.
1	KENZO DU CHIEN D'EBÈNE	5	23	7	0	30	0	8	5	25	53
2	YLLADIAN OURAGAN	6	20	15	3	75	20	13	12	65	92
3	SEMPER AGILIS AMADEO-FILIPPO	5	20	10	0	50	0	11	11	55	100
4	DRAGONHUNTER FOREVER AND FOR EVER	5	17	3	0	18	0	3	3	18	100
5	SKOGSVILLE'S I AIN'T NO NICE GUY	4	16	6	0	38	0	6	2	38	33
6	NORTHGATE'S GIORGIO ARMANI	4	16	6	1	38	17	5	5	32	100
7	DARK LEGEND'S HYPER HYPER	3	15	3	0	20	0	3	1	20	33
8	NORTHGATE'S MIDNIGHT FANTASY	3	15	8	0	53	0	7	5	47	71
9	TARUMETSÄN KIITÄVÄ SATUSOTURI	5	15	0	0	0	0	1	0	1	0
10	GOD SAVE THE QUEEN DE MAGISTRIS	3	14	7	0	50	0	8	2	57	25
11	YLLADIAN L'AMOUR BLEU	4	13	11	2	85	18	9	7	69	78
12	CALIMERO DE LA ROCHE HUE	4	12	5	0	42	0	6	4	50	67
13	TARUMETSÄN RAKAS PIKKU KIITÄJÄ	3	12	4	0	33	0	5	4	42	80
14	TULIJÄRVEN GABRIEL	3	12	1	0	8	0	0	0	0	0
15	YLLADIAN OPAL WIND	3	11	8	1	73	13	8	8	73	100
16	NECKU WOW FACTOR	4	11	1	0	9	0	0	0	0	0
17	NECKU DARKDAYS BRITENITES	3	11	0	0	0	0	0	0	0	0
0	GALA DU VAL DE CLAVERNAU	3	11	3	0	27	0	7	3	64	43
19	E'CHARLY DES PRINCES DE KAZAN	2	11	4	0	36	0	4	4	36	100
20	JAKARANDA EZIO	2	11	7	1	64	14	7	3	64	43

TAULUKKO 19. Italianvinttikoiraurosten jälkeläisten silmä- ja polvitutkimustilasto viimeisen kymmenen vuoden aikana (2011-2020)

20 eniten käytetyn jalostusnartun listalta löytyy kolme narttua, jotka ovat periyttäneet patellaluksaatiota. Listalla olevista nartuista kaikilta on tarkastettu silmät ja polvet (yhellä nartulla polvitulos on 0/lat1). Myös nartut ovat periyttäneet jälkeläisilleen lasiaisen rappeuma –silmasairautta.

#	Narttu	Pennut		Polvet				Silmät			
		Pentueet	Yhteensä	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	TULIJÄRVEN GITTE	4	27	16	2	59	13	20	4	74	20
2	YLLADIAN CE'NEDRA	5	18	7	0	38	0	6	4	33	67
3	KURNOUS BRENNÄ	3	18	9	0	50	0	9	3	50	33
4	MIOCARON ENGEL CRÉMANT	3	18	4	0	22	0	8	4	44	50
5	TARUMETSÄN PIENI LÄMPÖINEN	3	17	11	4	65	36	10	5	59	50
6	ELEDI GRACE ISABELLA INES	4	16	5	0	31	0	6	5	38	83
7	BISCOTTI MICHAELA	5	15	9	0	60	0	7	6	47	86
8	YLLADIAN ELETTRA	2	14	1	0	7	0	0	0	0	0
9	PIKKUNEIDIN DONATELLA DIAMELLA	4	14	1	0	7	0	0	0	0	0
10	GOURMANDISE DU VAL DE CLAVERNAU	3	13	4	0	31	0	4	2	31	50
11	TARUMETSÄN PILVIPUMPULIA	2	12	6	1	50	17	6	5	50	83
12	MUST BE LUMINA DU DOMAINE DU CHANTELOUP	3	12	2	0	17	0	2	2	17	100
13	TARUMETSÄN KIRIN JÄLKEEN VOITTO	3	11	3	0	27	0	3	2	27	67
14	TUULENTAVOITTELIJAN VALENTINA	3	11	5	0	45	0	5	5	45	100
15	EDEN DU JARDIN D'HELIOS	3	11	7	0	64	0	6	5	55	83
16	MIOCARON DONNA JUANITA	2	11	5	0	45	0	5	5	45	100
17	VANESSE FERITTE BUGSY	3	10	6	0	60	0	7	7	70	100
18	YLLADIAN POEMS ABOUT ROME	3	9	4	0	44	0	4	4	44	100
19	IOSONO TIFFANY	2	9	2	0	22	0	2	1	22	50
20	ACIRE ATTRACTIVE	2	9	4	0	44	0	5	4	56	80

TAULUKKO 20. Italianvinttikoiranarttujen jälkeläistilasto viimeisen kymmenen vuoden aikana (2011-20).

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Italianvinttikoiran geenipooli tulisi pyrkiä pitämään mahdollisimman suurena.	Pyritään käyttämään erisukuisia ja vähemmän käytettyjä linjoja. Urosten määrä suhteessa narttuihin tulisi olla mahdollisimman suuri. Yksittäisten koirien liikakäyttöä tulisi välttää: Suositellaan, ettei yhden koiran jälkeläismäärä ylitä viittätoista. Läheistä sukusiitosta tulisi välttää: sukusiitosasteen suositellaan olevan alle serkusparituksen eli 6,25 % viidellä polvella laskettuna. Rodun populaation, sairauksien ja luonnetilanteen kehityksen seuranta ja analysointi sekä tiedotus jäsenlehdessä ja internetsivuilla vähintään vuosittain.	Suomeen tuotiin 50 italianvinttikoiraa, joista 33 on käytetty jalostukseen (tilanne 1.3.2021). Isät/emät -suhde 0,86. Jalostukseen käytettiin 75 urosta, joista vain yhdellä oli yli 15 jälkeläistä. Saman ajanjakson aikana käytettiin jalostukseen 87 narttua, joista kolmella oli yli 15 jälkeläistä. Keskimääräinen sukusiitosprosentti oli 1,1 %. Neljä yhdistelmää ylitti yli 6,25 % viidellä polvella laskettuna. Rodun kotimaisen populaation tilaa seurattiin terveys- ja luonnekyselyin , joiden tulokset julkaistiin yhdistyksen nettisivuilla.
Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla terveitä. Sairauksien leviämistä italianvinttikoirakannassa pyritään välttämään.	Suosittelaa jalostuskoirien silmät ja polvet tutkittavaksi ennen astutusta. Suosittelaa, että vakavampia sairauksia (katarakta, PRA, linssiluksaatio, PHTVL/PHPV asteet 2-6, gRD & tRD) sairastavia koiria ei käytetä jalostukseen ja lievempien silmänsairauksien (lasiaisen rappeuma, ylimääräiset ripset, PHTVL/PHPV aste 1, PPM, mRD-multifokaali) osalta ei suositella yhdistettäväksi koiria, joilla on sama diagnoosi. Suosittelaa, että koiraa, jolla on diagnosoitu 1/0 tai 0/1 tai sitä vakavampi patellaluksaatio, ei käytetä jalostukseen Suosittelaa italianvinttikoirien	Vuonna 2006 6,25 %:lla pentueista molemmilla vanhemmilla oli tutkittu silmät ennen astutusta, vuonna 2014-2019 välillä 87,3 %:lla. Vuonna 2006 polvitarkastettuja vanhempia ennen astutusta oli 0 %, kun vuosina 2014-2019 polvitarkastettuja vanhempia ennen astutusta oli 84%. Lukemiin vaikuttaa myös ulkomaalaisten urosten jalostuskäyttö; ulkomailla italianvinttikoirien tutkiminen ei ole rutiininomaistunut. Vuosina 2014-2019 10,9 % kaikista syntyneistä pentueista vähintään toisella vanhemmalla oli todettu ensimmäisen asteen patellaluksaatio. Huom. Mukaan luettu myös pentueet, joissa kaikkia vanhempia ei ole

	osallistumista yhdistyksen järjestämiin joukkoterveystarkastuksiin. Tuetaan rahallisesti silmä- ja polvitarkastukseen osallistuvia italianvinttikoirien omistajia, jotka ovat yhdistyksen jäseniä. Suosittelaa, että italianvinttikoirien omistajat vastaavat vähintään yhteen terveys- ja luonnekyselyyn. Järjestetään italianvinttikoirien omistajille terveystutusta luentojen avulla.	polvitarkastettu, joten luku voi olla suurempikin. 14,9 % kaikista syntyneistä pentueista molemmilla vanhemmilla oli todettu lasiaisenrappeuma. Huom. Mukaan luettu myös pentueet, joissa kaikkia vanhempia ei ole silmätarkastettu tai silmätarkastus voi olla vanhentunut, joten luku voi olla suurempikin.
Luonteisiin kiinnitetään jalostustyössä huomiota. Arkuus ja aggressiivisuus ei lisäännä.	Kasvattajia opastetaan kiinnittävän jalostuskoirien luonteisiin enemmän huomiota. Suositellaan, että jalostuskoira on tasapainoinen. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei saa käyttää jalostukseen.	Jalostussuositukset kieltävät arkojen ja aggressiivisten koirien käyttämistä jalostukseen. Käytännössä erityisesti arkojen koirien jalostuskäyttöä on hankala valvoa. Luonnetesteihin osallistunut 15 kpl koiria.
Rodun hyvä ulkomuodollinen taso tulee säilyttää. Koon kasvamisesta tulee seurata.	Seurataan ulkomuodollista tasoa näyttelyissä annettavien laatuarvostelujen perusteella. Suositellaan, että vanhemmilla on virallinen ja hyväksytty näyttelytulos ennen astutusta. Koulutetaan ja perehdytetään ulkomuototuomarikokelaita ja ulkomuototuomareita SVKL:n tuomarikoulutuksen yhteydessä sekä kirjallisen materiaalin jakaminen jo oikeudet omaaville 10-ryhmän tuomareille. Virallinen säkäkorkeuden mittausta yhdistyksen järjestämien tilaisuuksien yhteydessä.	Näyttelyissä jaetuista laatuarvosteluista 78 % on ollut laatuarvostelu erinomainen, 17 % erittäin hyvä, 3 % hyvä ja 0 % tyydyttävä. Hylkäys on annettu 1 %:lle, useimmin syynä ylikorkeus. Syntyneistä pentueista 89%:lla molemmista vanhemmista oli virallinen ja hyväksytty näyttelytulos ennen astutusta. *lukemaa pienentää ulkomaisten jalostusurosten näyttelytulosten puuttuminen Yhdistys osallistui vuosittain SVKL:n ulkomuototuomarikoulutuksiin. Yhdistys uudistaa säännöllisin väliajoin italianvinttikoirien koulutusmateriaalia ulkomuototuomarikoulutukseen Yhdistyksen järjestämien tilaisuuksien yhteydessä järjestettiin virallista mittausta.
Rotua ei saa jakaa erillisiin	Kannustetaan kasvattajia	Vuosina 2014-2019

näyttely- ja juoksulinjoihin.	tavoittelemaan samaan koiraan kaunista ja toimivaa. Kannustetaan omistajia ja kasvattajia kokeilemaan myös juoksuharrastusta. Edistetään koiranomistajien aktiivisuutta ja lajituntemusta.	ratajuoksukilpailusta hyväksytyn tuloksen saanut koira 88,7 % on saanut vähintään EH:n näyttelystä. Yhdistys järjesti vuosittain rata- ja maastajuoksumestaruuskilpailut.
-------------------------------	--	---

Jalostussuosittelun ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Edellä mainittujen jalostussuosittelujen lisäksi suositellaan, etteivät kasvattajat tee uusintayhdistelmiä. Ulkomaalaiselta urokselta ei vaadita silmä- ja polvitarkastustulosta ennen astutusta. Rodussa esiintyvät sairaudet puhkeavat usein vasta keski-ikässä, minkä takia suositellaan, että kasvattajat kiinnittäisivät huomiota jalostuskoirien ikään. Suositellaan, että narttu astutushetkellä vähintään 24 kk ja korkeintaan 8-vuotias. Lisäksi suositellaan, että uros on astutushetkellä vähintään 24 kk.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Italianvinttikoiran geenipooli ja tehollinen populaatiokoko pyritään pitämään mahdollisimman laajana.

Suosittelaa kasvattajia välttämään yksittäisten koirien liikakäyttöä. Tavoite olisi, ettei yksittäisen koiran jälkeläisten osuus ole yli 5 % koko eliniän aikana. Esimerkiksi Suomessa on 2015 – 2018 välisenä aikana syntynyt keskimäärin 70 italianvinttikoiraa vuodessa. Jos yhden koirasukupolven oletetaan olevan noin neljä vuotta, niin yhden sukupolven aikana syntyisi n. 280 italianvinttikoiraa. Täten yhdellä koiralla ei saisi olla enemmän kuin 14 jälkeläistä koko eliniän aikana. Lisäksi urosten määrä suhteessa narttuihin tulisi olla mahdollisimman suuri.

Saman yhdistelmän uusimista tulisi välttää. On myös tärkeää, että pienikantaista rotua tuetaan tuonneilla ja ulkomaisilla linjoilla esim. astuttamalla koiria ulkomailta erilinjaisilla uroksilla.

Läheistä sukusiitosta tulisi välttää: sukusiitosasteen suositellaan olevan alle serkusparituksen eli alle 6,25 % viidellä polvella laskettuna.

Rotuyhdistyksen jalostustoimikunta suosittelee jalostusmateriaalin hankkimista myös FCI:n ulkopuolisista maista, sillä näiden maiden kannoissa on sukulinjoja, joita ei Euroopasta löydy. Vaikka näistä maista tuotavat koirat eivät olisi FCI:n rotumääritelmän mukaisia väriykseltään, rotuyhdistys järjestää niille tarvittaessa ulkomuodon jalostustarkastuksia.

Käyttäytyminen ja luonne

Italianvinttikoiran luonne pyritään pitämään ihanteellisena seurakoirana, jonka kanssa voi samalla harrastaa menestyksekkäästi vinttikoirien rata- ja maastajuoksulajeja. Tavoitteena on käyttää avoimia ja hermorakenteeltaan varmoja koiria jalostukseen. Jalostukseen ei tule käyttää koiraa, joka on toistuvasti saanut näyttely- tai koearvostelussa ”hylätyn” tai ”ei voida arvostella” arvon tai aggressiivisen käytöksen vuoksi.

Käyttöominaisuudet

Italianvinttikoiria on alkujaan hienostunut seurakoiria, jonka kanssa voi harrastaa vinttikoirien juoksukilpailuja. Toivotaan, että jalostukseen käytettävillä koirilla olisi näyttöä juoksutaipumuksista, mutta tämä ei kuitenkaan ole vaatimus. Rodun on säilyttävä yhtenä linjana eikä sitä saa jakaa erillisiin näyttely- ja juoksulinjoihin.

Terveys ja lisääntyminen

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla terveitä. Sairauksien leviämistä italianvinttikoiria -kannassa pyritään välttämään. Jalostusohjeena on, että sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Suositellaan jalostuskoirien lisäksi myös kotikoirien silmä- ja polvitarkastustutkimusta.

Raajansa katkaissien koiran jalostuskäyttöä harkitaan tarkoin ottaen huomioon tilanteen, jossa raaja meni poikki. Raajansa katkaissutta ei saa yhdistää koiraan, jolta on myös katkennut raaja.

Tavoitteena on, että koiraa, jonka patellaluksaatiotulos on 2 tai enemmän, ei käytetä jalostukseen. Lisäksi tavoitteena on, että vakavampia silmäsairauksia (katarakta, iiris colomba/hypoplasia, PRA, linssiluksaatio, PHTVL/PHPV asteet 2-6, gRD & tRD) sairastavia koiria ei käytetä jalostukseen ja lievempien silmäsairauksien (lasiaisen rappeuma, ylimääräiset ripset, PHTVL/PHPV aste 1, PPM, mRD-multifokaali) osalta ei yhdistetä koiria, joilla on sama diagnoosi. Jos lasiaisen rappeuman yleisyyden takia joudutaan yhdistämään kaksi sairasta koiraa, molempien koirien diagnoosien pitäisi olla lieviä ja molempien tulisi olla yli 4-vuotiaita.

Ulkomuoto

Rodun hyvä ulkomuodollinen taso tulee säilyttää. Koon kasvamista tulee seurata, mutta kookkaat yksilöt voivat kuitenkin olla arvokasta jalostusmateriaalia. Ulkomuodollisten tavoitteiden saavuttamiseksi suositellaan, että vanhemmilla on virallinen ja hyväksytty näyttelytulos ennen astutusta.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

SIC ry:n suosituksen mukaan tulisi kaikkien jalostukseen käytettävien koirien täyttää seuraavat jalostuksen vähimmäisvaatimukset:

- Yhdistelmän sukusiitosaste on pienempi kuin 6,25 % (5 polvella laskettuna).
- Yhdistelmä ei ole uusintayhdistelmä.
- Nartun tulee olla astutushetkellä vähintään 24 kk:n ikäinen ja korkeintaan 8-vuotias.
- Uroksen tulee olla astutushetkellä vähintään 24 kk ikäinen.
- Vanhemmilla tulee olla virallinen silmä- ja polvitarkastustulos ennen astutusta, joka kirjattu italianvinttikoirien PEVISA ohjelmaan ajalle 1.7.2018 – 31.12.2021. Poikkeuksena ulkomaalaiset urokset, joilta ei vaadita silmä- tai polvitarkastusta. Silmätarkastus ei saa olla 12kk vanhempi astutushetkellä. Polvitarkastuksissa noudatetaan Kennelliiton säädöksiä:
- Virallisen polvilausunnon alaikäraja on 12 kk
- Koiran polvitulos on voimassa pysyvästi, mikäli se annetaan kolme vuotta täyttäneelle koiralle
- Alle kolmivuotiaalle koiralle tehty tutkimus tulee uusiksi kahden vuoden kuluessa lausunnon saamisesta, mikäli koiralle tarvitaan voimassaoleva lausunto.
- Vanhemmilla tulee olla virallinen ja hyväksytty näyttelytulos sekä mielellään (ei pakollinen) näyttöä juoksutaipumuksista.
- Vanhemmat eivät saa osoittaa aggressiivisuutta tai arkuutta.

- Sairaita tai viallisia koiria ei saa käyttää jalostukseen (lukuunottamatta lasiaisenrappeumaa ja lieviä silmäsairauksia). Vanhempien tulee olla kaikin puolin terveitä eivätkä ne saa tiedettävästi kantaa samoja perinnöllisiä sairauksia.
- Koiraa, jonka raaja on katkennut, ei tule käyttää jalostukseen kuin poikkeustapauksissa ja tällöin tulee yhdistelmässä käyttää koiraa, jolla ei ole katkennut raaja.
- Vakavampia sairauksia (katarakta, PRA, linssiluksaatio, PHTVL/PHPV asteet 2-6, gRD & tRD, iris coloboma) sairastavia koiria ei saa käyttää jalostukseen ja lievempien silmäsairauksien (ylimääräiset ripset, PHTVL/PHPV aste 1, PPM, mRD-multifokaali) osalta ei suositella yhdistettäväksi koiria, joilla on sama diagnoosi.
- Lasiaisenrappeuman osalta kahden yli neljä (4) -vuotiaan lasiaisenrappeumaa sairastavan koiran yhdistäminen on toistaiseksi sallittua. Alle 4-vuotiaita koiria käytettäessä vähintään toisen vanhemman silmät tulee olla puhtaat.
- Suositellaan, että koiraa, jolla on polvilausuntojen yhteenlaskettu tulos 2 tai enemmän, ei käytetä jalostukseen.
- Suositellaan, että vanhemmilta otetaan ennen astutusta hammaskiilteen vajaakehitys –geenitesti eikä geenin kantajia yhdistetä.

Huom! Jalostukseen käytettävältä ulkomaalaiselta urokselta (=ulkomailla asuva ja ulkomaalaisen omistama uros) ei vaadita pentuvälitystä varten virallista silmä- ja polvitarkastuslausuntoa.

(SIC:n hallituksen päätös 1/2014, suosituksia päivitetty 2014-2021)

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Suosittelaa, että yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärä on 5 % yhden koirasukupolven aikana.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö järjestää joukkoterveystarkastuksia ja jalostustarkastustilaisuuksia. Seurataan jalostuskoirien luonnetilannetta näyttelytuloksista sekä suosittelemalla erityisesti jalostuskoirien osallistumista yhdistyksen järjestämiin jalostustarkastuksiin tai yleisiin mh – luonnekuvauksiin ja luonnetesteihin.

Yhdistys järjestää roduilleen vuosittain rata- ja maastomestaruuskilpailut. Seurataan vuosina 2022-2026 teetettävistä pentueista, kuinka moni on osallistunut niin näyttelyyn kuin juoksukilpailuun.

Seurataan italianvinttikoirilla esiintyviä yleisiä sairauksia kartoittamalla erityisesti niiden yleisyyttä ja kartoitetaan myös raajansa katkaissien koirien yleisyyttä noin joka kolmas vuosi tehtävillä terveyskyselyillä. Rotuyhdistys käynnistää projektin, jossa pyritään kartoittamaan raajamurtumien syitä. Polvi- ja silmäsairauksien tavoitteiden ja suositusten osalta, mikäli tavoitteita ei saavuteta, harkitaan PEVISA-ohjelman tiukentamista.

Valistetaan koirien omistajia oikeanlaisesta koiranpidosta ja koiran terveydenhoidosta järjestämällä luentoja vähintään joka toinen vuosi. Urosten runsaan kivesvikaisuuden vuoksi myös narttujen valinnassa on huomioitava lähisuvussa esiintyvät kivesviat.

Seurataan italianvinttikoirilla esiintyviä sydänsairauksia kartoittamalla tilannetta terveyskyselyillä, joihin omistajien suositellaan vastaavan.

Yhdistys tukee rahallisesti silmä- ja polvitarkastukseen osallistuvia italianvinttikoiria, joiden omistajat ovat yhdistyksen jäseniä. Lisäksi seurataan rodun silmä- ja polvitarkastustuloksia KoiraNetistä ja tehdään niistä vuosittaiset tilastot.

Ulkomuodon ja rodun koon seurantaa tehdään erikoisnäyttelyissä ja ClubShowssa. Koirien mittausta

suoritetaan em. tapahtumissa. Koulutetaan ja perehdytetään ulkomuototuomarikokelaita ja ulkomuototuomareita SVKL:n tuomarikoulutuksen yhteydessä.

Järjestetään jalostusseminaareja ajankohtaisen tilanteen läpikäymiseksi.

Yhdistys toteuttaa terveyteen, lisääntymiseen ja luonteeseen/käyttäytymiseen liittyvät kyselyt ennen seuraavan JTO:n tekemistä. Jäsenistöä ja kasvattajia aktivoidaan vastaamaan kyselytutkimuksiin ja tulokset analysoidaan jäsenten sekä kasvattajien käyttöön.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Mahdollisuudet	Uhat
- Perimän monimuotoisuuden parantaminen tai vähintäänkin sen säilyttäminen. - Viralliset silmä- ja polvitarkastukset niin nuorille kuin vanhoille yksilöille lisää tietämystämme - Tuontikoirien terveystaustojen selvittäminen ja paritus mahdollisimman erisukuisten koirien kanssa. - Linjajalostuksen minimointi suvuissa, joissa vakavia sairauksia. - Ainakin jalostukseen käytettävät koirat tutkittaisiin silmä- ja polvisairauksien varalta. - Rodun seuranta terveyskyselyjen avulla. - Geenitestien kehittäminen geno- ja fenotyypidatan lisääntyessä	- Geenipooli pienenee (geenipooli on pieni koko maailmassa; eri rotumääritelmät eri puolilla maailmaa eivät tue geenipoolin laajentamista ja miten ylläpitää pientä geenipoolia, kun jokaisessa suvussa sairauksia) - Sairauksien yleistyminen -> ei vielä geenitestejä yleisimmille rodun sairauksille - Muotien ja mieltymysten vaikutukset rodun ulkonäköön. - Luonne muuttuu, arkuus ja terävyys lisääntyy - Nuori jalostusikä -> mahdolliset myöhemmin puhkeavat perinnölliset sairaudet siirtyvät mahdollisesti jälkeläisille ennen yksilön sairastumista ja jalostuskäytöstä poistamista - Tittelisokeus jalostuksessa - Ulkomuototuomareilla ei aina käsitystä rodunomaisista yksityiskohdista rakenteessa - Uudet perinnölliset sairaudet rodussa/harvinaisempien perinnöllisten sairauksien lisääntyminen rodussa. - Sokeus oman koiran kohdalla - kaikki koirat ei ole jalostusyksilöitä

Varautuminen ongelmiin

Vahvuudet	Heikkoudet
- Rotu ei muutirotu – kaikki jalostustoimikunnan tietoon tulleet pentueet rekisteröityjä - Avoin keskustelu terveydestä harrastajien ja useimpien kasvattajien kesken - Toistaiseksi pieni kasvattajamäärä mahdollistaisi laajamittaisen yhteistyön ja avoimuuden terveysasioiden pitkäjänteiselle positiiviselle kehityssuunnalle - Kasvattajien yhteydet ulkomaille terveys- ja jalostusasioissa - Samassa koirassa käyttö- ja näyttöominaisuudet; ei jakoa eri linjoihin - Monipuolinen harrastuskaveri - vinttikoirien juoksulajien ja näyttelyiden lisäksi agility, toko, rallytoko yms. lajit - Erityisen paljon kansainvälisesti korkeatasoisia juoksijoita ja kansainvälistä menestystä kotimaassa kasvatetuilla yksilöllä suhteessa harrastajien määrään --> kertoo myös terveistä ja hyvinvoivista linjoista - Pieni koko mahdollistaa mukana kulkemisen niin lentokoneen ruumassa kuin sylissä linja-autossa	- Vanhoja kokeneita kasvattajia vain vähän - Käytetyimpien jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus - Raajojen murtumat - Silmäsairaudet - Polvisairaudet - Epilepsian yleisyys rodussa - Arkuus luonteessa - Rodun suosio mahdollistaa heikompien yksilöiden jalostuskäytön - Hammassairaudet ja hammaspuutokset - Ei avointa sairaustietokantaa - Ulkomaalaiset kasvattajat eivät tee terveystutkimuksia. - Ulkomaalaiset matadoriurokset, joita käytetty myös Suomessa

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2022	Joukkotarkastuksien järjestäminen Mittaustilaisuus Club Show/ erikoisnäyttely Yhdistyksen rotujen rata- ja maastomestaruuskilpailut Ulkomuototuomareiden koulutus Jalostusseminaari italianvinttikoirakasvattajille
2023	Joukkotarkastuksien järjestäminen Jalostustarkastus Mittaustilaisuus Erikoisnäyttely Yhdistyksen rotujen rata- ja maastomestaruuskilpailut Ulkomuototuomareiden koulutus Jalostusseminaari italianvinttikoirakasvattajille
2024	Joukkotarkastuksien järjestäminen Jalostustarkastus Mittaustilaisuus Erikoisnäyttely Yhdistyksen rotujen rata- ja maastomestaruuskilpailut Ulkomuototuomareiden koulutus
2025	Joukkotarkastuksien järjestäminen Jalostustarkastus Mittaustilaisuus Erikoisnäyttely Yhdistyksen rotujen rata- ja maastomestaruuskilpailut Ulkomuototuomareiden koulutus Terveys-, lisääntymis- ja luonnekysely/alkuvuosi JTO:n valmistelu ja ennakkotarkastus
2026	Uuden JTO:n ja PEVISA-ohjelman päättäminen sekä hyväksyttäminen

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Suomen Italiaanot ja Cirnecot ry:n jalostustoimikunta ja hallitus analysoivat rodusta kertyvän tiedon vuosittain. Tavoiteohjelman toteutuminen selvitetään vuosittain yhdistyksen toimintakertomukseen sisällytettävässä jalostustoimikunnan osiossa. Tarvittaessa jalostuksen tavoiteohjelmaa ja muita rodun jalostukseen liittyviä kysymyksiä voidaan käsitellä yhdistyksen ylimääräisessä vuosikokouksessa tai muissa vastaavissa tapahtumissa. Rodun tavoiteohjelma tarkistetaan 5 vuoden välein.

7. LÄHTEET

Canine Inherited Disorders Database:

<http://ic.upei.ca/cidd/>

Lappalainen, Anu: Polvilumpion sijoiltaan meno eli patellaluksaatio

<http://www.kennelliitto.fi>

Menna, Nina, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema: Koiran epilepsia.

<http://www.kennelliitto.fi/>

Menna, Nina, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema: Koiran atopia

<http://www.kennelliitto.fi/koiran-atopia>

Mäki, Katariina: Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja

<http://www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>

Mäki, Katariina, 5.8.2013

<http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>

Schoster, James V.:

<http://www.italiangreyhound.org/pages/702healthpages/vitreous.html>

Vanhapelto, Päivi & Lappalainen, Anu: Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet.

<http://www.kennelliitto.fi/>

Suomen Italiaanot ja Cirnecot ry

<http://www.sicry.fi>

Suomen Kennelliiton KoiraNet-jalostustietojärjestelmä

<http://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx?R=200>

SIC:n epilepsiatyöryhmän kysely

Helsingin Vinttikoirakerho vuosikirja 1980

Suomen Italiaanot ja Cirnecot ry:

Terveyskysely 2012

Terveyskysely 2016

Terveyskysely 2020 (Petsofi)

8. LIITTEET

LIITE 1

Suomen Italiaanot ja Cirnecot ry:n jalostustoimikunta – Ohjesääntö

Hyväksytty 17.6.2010

Jalostustoimikunta on Suomen Italiaanot ja Cirnecot ry:n (SIC) hallituksen valitsema ja hallituksen alainen toimikunta.

Toimikuntaan kuuluu vähintään viisi jäsentä (mukaan lukien toimikunnan vetäjä), joiden tulee kaikkien olla SIC:n jäseniä. Toimikunnan jäsenten toimikausi on kaksi vuotta. Jalostustoimikunnan jäsenet ja sen vetäjä valitaan SIC:n hallituksen kokouksessa viimeistään edeltävän vuoden marraskuussa. Toimikausi alkaa 1.1.

Suositellaan, että toimikunnassa rotua tulee edustaa vähintään yksi rodun kasvattaja/jalostusasioihin perehtynyt ihminen ja että toimikunnan jäsen on käynyt jalostusneuvojan perus- ja jatkokurssit.

Toimikunta kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Toimikunnan vetäjä tekee kokouksista kirjallisen muistion, joka hyväksytetään toimikunnan jäsenillä. Vetäjä toimittaa hyväksytyn muistion SIC:n sihteerille. Hyväksytty muistio esitellään hallituksen kokouksessa.

Jalostustoimikunta voi tarvittaessa käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on SIC:n hallituksen päätösten ja ohjeiden mukaisesti huolehtia italianvinttikoirien ja cirnecoiden jalostukseen liittyvistä asioista seuraavasti:

- a. Ohjata rotujen jalostusta.
- b. Tehdä ja ylläpitää rotujen jalostuksen tavoiteohjelmat (JTO).
- c. Kartoittaa säännöllisesti kyselyillä rotujen terveyttä ja luonnetta
- d. Tehdä yhteistyötä Suomen Vinttikoiraliiton jalostustoimikunnan kanssa
- e. Järjestää ajankohtaista koulutusta SIC:n kasvattajajäsenille.
- f. Esittää SIC:n hallitukselle päätösehdotuksia toimikunnalle valmisteltaviksi annetuista asioista.